

**Crna Gora
Državna revizorska institucija**

**DRI broj: 40113-022-59118
Podgorica, 20.10.2014. godine**

**IZVJEŠTAJ O REVIZIJI
GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA
CENTRALNE BANKE CRNE GORE ZA 2013.GODINU
-konačan-**

Podgorica, oktobar 2014. godine

S A D R Ž A J

DIO I OSNOVNI ELEMENTI REVIZIJE

1.	PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE	3
2.	PREDMET I OBUHVAT REVIZIJE	3
3.	VRSTA I CILJ REVIZIJE	4
4.	METODE REVIZIJE	4
5.	PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE	4

DIO II UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

6.	MONETARNA POLITIKA	9
7.	UPRAVLJANJE MEĐUNARODNIM REZERVAMA	10
8.	KONTROLA BANAKA	14
9.	POSLOVI ZA CRNU GORU	15
10.	RAČUNOVODSTVENI SISTEM	16
11.	INFORMACIONI SISTEM	17
12.	SISTEM INTERNE REVIZIJE	18
13.	BILANS STANJA	19
	13.1. IMOVINA	19
	13.2. OBAVEZE	30
	13.3. KAPITAL	32
14.	BILANS USPJEHA	35
	14.1. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA	35
	14.2. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA	35
	14.3. OSTALE POZICIJE BILANSA USPJEHA	36
15.	REZULTAT PERIODA	41
16.	JAVNE NABAVKE	43

DIO III MIŠLENJE I PREPORUKE

PRILOG

Finansijski iskazi CBCG

DIO I OSNOVNI ELEMENTI REVIZIJE

1. PRAVNI OSNOV ZA VRŠENJE REVIZIJE

Pravni osnov za vršenje revizije Godišnjeg finansijskog izvještaja Centralne banke Crne Gore (u daljem tekstu subjekat revizije ili CBCG) sadržan je u:

- Ustavu Crne Gore, član 144 („Sl. list CG“ br. 01/07 i 38/13);
- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji, član 4 („Sl. list RCG“ br. 28/04, 27/06, 78/06 i „Sl. list CG“ br. 17/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije, donesenom od strane Senata 27.12.2013. godine, (br. 4011-06-1540);
- Odluci o vršenju revizije od 16.01.2014. godine (broj 40113-02-59) u sastavu: dr Branislav Radulović (rukovodilac Kolegijuma) i g. Dragiša Pešić (član Kolegijuma).

Revizija subjekta revizije izvršena je u skladu sa:

- Poslovníkom Državne revizorske institucije („Sl. list RCG“ br. 50/07) i
- Međunarodnim standardima za vrhovne revizorske institucije ISSAI 100 (Osnovni principi revizije javnog sektora).

2. PREDMET I OBUHVAT REVIZIJE

Državna revizorska institucija (DRI) je izvršila finansijsku reviziju poslovanja CBCG. Predmet revizije je Godišnji finansijski izvještaj CBCG za 2013. godinu.

CBCG priprema finansijske izvještaje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Finansijski iskazi sastavljeni su prema principu istorijskog troška u formi:

- Iskaz o finansijskim pozicijama /bilans stanja/;
- Iskaz o ukupnom rezultatu /bilans uspjeha/;
- Iskaz o tokovima gotovine;
- Iskaz o promjenama na kapitalu i
- Napomena.¹

Finansijska revizija podrazumijeva izražavanje mišljenja o tome da li finansijski izvještaji objektivno i istinito informišu o finansijskoj strukturi i finansijskom položaju. Kriterijumi na osnovu kojih se prosuđuje objektivnost i istinitost finansijskih izvještaja su odgovarajuća računovodstvena načela, međunarodni računovodstveni standardi, međunarodni standardi finansijskog izvještavanja i usvojene računovodstvene politike CBCG.

---

¹ Finansijski iskazi CBCG za 2013. godinu su dati u prilogu

Predmetnom revizijom obuhvaćena je kontrola gotovinskih tokova, zakonitost trošenja sredstava, tačnost iskazanih podataka i stepen njihovog objelodanjanja.

Obuhvat, odnosno obim provjere, određen je u zavisnosti od utvrđenog stepena materijalnosti (značajnosti) i utvrđenog rizika revizije.

Revizijom je izvršena procjena uspostavljenog sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

3. VRSTA I CILJ REVIZIJE

Državna revizorska institucija je, shodno Godišnjem planu revizije za 2014. godinu, izvršila finansijsku reviziju, u cilju sveobuhvatnog uvida u finansijski menadžment subjekta revizije.

Revizija CBCG imala je za cilj izricanje mišljenja o pouzdanosti i tačnosti Godišnjeg finansijskog izvještaja CBCG za 2013. godinu.

U skladu sa ciljem revizije izvršeno je:

- ispitivanje istinitosti i vjerodostojnosti finansijskih izvještaja;
- ispitivanje aktivnosti, informacija, transakcija i odluka u vezi sa imovinom, prihodima i rashodima, radi utvrđivanja da li su izvršene u skladu sa datim ovlašćenjima i važećom regulativom;

4. METODE REVIZIJE

Revizija je planirana i izvršena u skladu sa osnovnim načelima Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI), na način koji omogućava DRI da se u razumnoj mjeri uvjeri da li finansijski izvještaj subjekta revizije sadrži materijalno značajne greške. Revizija uključuje primjenu revizorskih metoda i tehnika u cilju pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika.

Određivanje uzorka za reviziju izvršeno je metodom statističkog i nestatističkog uzorkovanja, gdje su kriterijumi za uzimanje transakcija u uzorak vrijednost i važnost transakcija. Radi se o pragmatičnom pristupu gde se odlučuje prema jasnim kriterijumima revizije i implikacijama na resurse. Određivanje uzorka je izvršeno posebno za svaku oblast revizije.

5. PODACI O SUBJEKTU REVIZIJE

Centralna banka Crne Gore je osnovana 2000. godine Zakonom o Centralnoj banci² koji je Skupština Crne Gore donijela u novembru 2000. godine. Novi Zakon o CBCG³ Skupština Crne Gore je donijela u julu 2010. godine.

CBCG je pravno lice, sa pravima, obavezama i odgovornostima utvrđenim Zakonom i Statutom CBCG. Sjedište CBCG je u Podgorici, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog broj 6.

---

² „Sl. list CG“, 52/00, 53/00, 47/01 i 4/05

³ „Sl. list CG“, 40/10 i 46/10

Ustavom CG (član 143), definisano je da je CBCG samostalna i da je odgovorna za monetarnu i finansijsku stabilnost i funkcionisanje bankarskog sistema. CBCG posluje kao samostalno pravno lice bez obaveze upisivanja u Centralni registar privrednih subjekata, samostalno stiće, upravlja, koristi i raspolaže državnom imovinom za izvršavanje funkcija utvrđenih Zakonom o Centralnoj banci. Raspolaganjem imovinom iznad vrijednosti od 150.000.000€, na prijedlog CBCG, odlučuje Skupština Crne Gore. CBCG je nezavisna u ostvarivanju ciljeva i izvršavanju funkcija utvrđenih Zakonom.

Guverner CBCG je mr Milojica Dakić.

Odgovorno lice za vođenje računovodstva i sastavljanje finansijskih izvještaja je dr Valentina Ivanović, direktor Direkcije za finansije, računovodstvo i kontroling.

Ovlašćena lica za podizanje gotovine iz Trezora CBCG za potrebe blagajne u Direkciji za finansije, računovodstvo i kontroling su: Anđa Vidaković, saradnik – blagajnik i Svetlana Golubović, šef Odjeljenja za finansiranje u Direkciji za finansije, računovodstvo i kontroling.

Kartonom deponovanih potpisa novčanim sredstvima na računu 907000000009200182 raspolažu lica ovlašćena za punovažno potpisivanje uz upotrebu pečata: Milojica Dakić, guverner; Nikola Fabris, viceguverner za finansijsku stabilnost i platni promet; Velibor Milošević, viceguverner za kontrolu bankarskog sistema; Valentina Ivanović, direktor Direkcije za finansije i kontroling; Svetlana Golubović, šef Odjeljenja za finansije u Direkciji za finansije i Andrija Jovović, direktor Sektora za platni promet u zemlji.

Shodno Odluci⁴ Guvernera CBCG data su ovlašćenja za potpisivanje naloga za isplatu sa računa u inostranstvu i obračunskog računa sledećim licima: Idrizu Četkoviću, direktoru Sektora za finansije i bankarske operacije; Valentini Ivanović, direktorki Direkcije za finansije, računovodstvo i kontroling; Tatjani Radosinović, direktorki Direkcije za upravljanje međunarodnim rezervama u Sektoru za finansije i bankarske operacije i Igoru Perišiću, specijalnom savjetniku u Sektoru za finansijske i bankarske operacije.

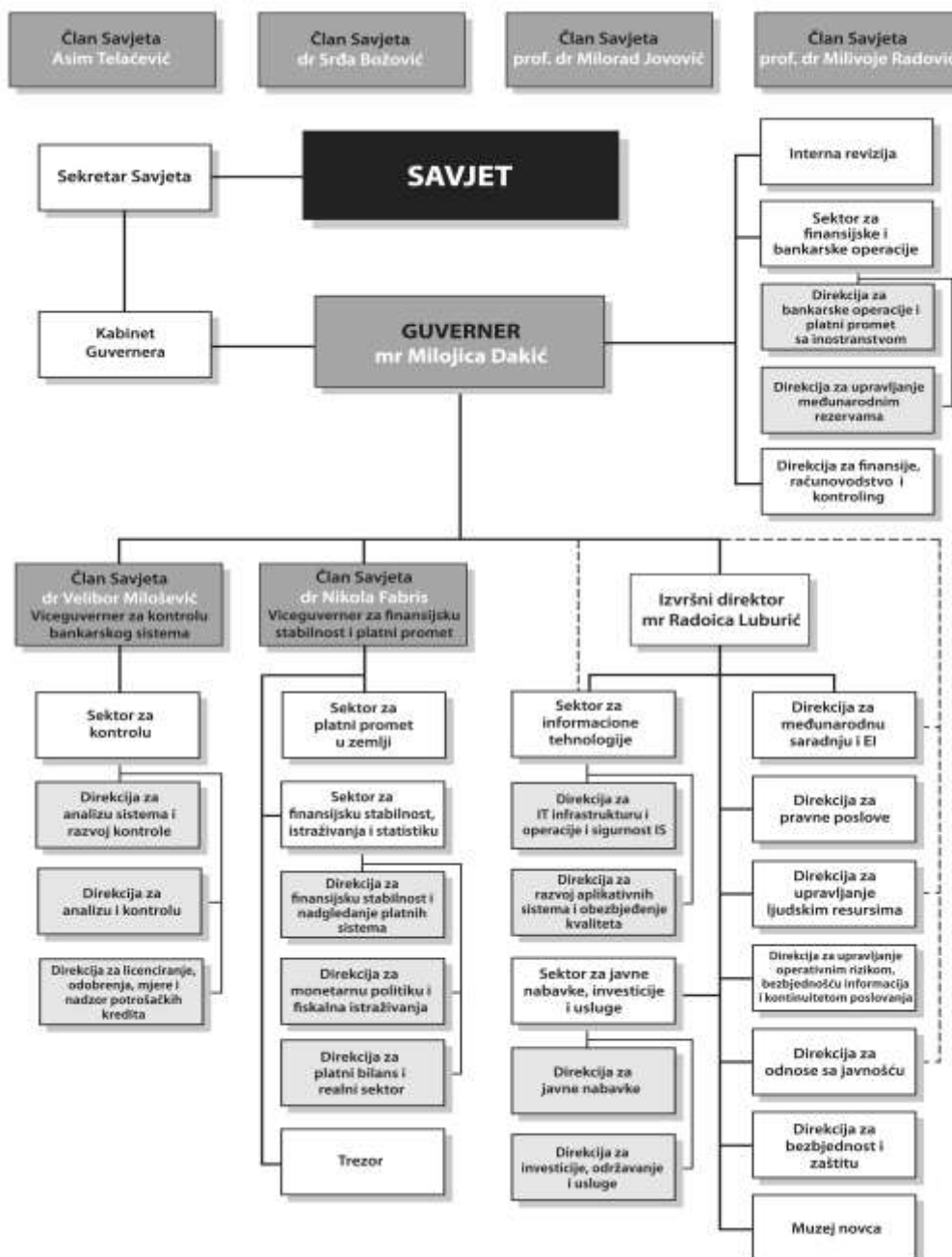
Opštim aktom o unutrašnjoj organizaciji poslovanja CBCG, koji donosi guverner, bliže se utvrđuje organizaciona struktura CBCG i naziv i djelokrug rada pojedinih organizacionih jedinica. Poslovi CBCG obavljaju se u organizacionim jedinicama koji su obrazovani kao sektori, direkcije, službe, odjeljenja, nacionalni centri i odsjeci. U Centralnoj banci organizuje se Muzej novca, kao muzej u njenom sastavu.

CBCG je donijela Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta broj 0102 – 178/1 od 14.01.2011. godine, shodno Zakonu i Statutu CBCG. Akt o sistematizaciji je pretrpio deset izmjena i dopuna od donošenja. U 2013. godini je izvršeno šest izmjena i dopuna Pravilnika. Zadnja izmjena je bila 31.12.2013. godine. Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta sistematizovano je 388 (trista osamdeset osam) radnih mjesta. Na dan 31. decembra 2013. godine CBCG je imala 334 zaposlenih radnika.

---

⁴ broj 0102-486/1 od 01.02.2013. godine.

ORGANIZACIONA STRUKTURA CBCG

Organi Centralne banke Crne Gore su Savjet CBCG, kao organ upravljanja i Guverner, kao rukovodni organ. Savjet i Guvernera imenuje Skupština CG.

Savjet čine sedam članova, i to: guverner, viceguverner za kontrolu bankarskog sistema, viceguverner za finansijsku stabilnost i platni promet i četiri člana, koji moraju biti lica sa crnogorskim državljanstvom, visokim obrazovanjem, priznati lični ugled, profesionalno iskustvo u oblastima ekonomije, bankarstva, finansija ili prava. Član Savjeta se imenuje na period od šest godina i može biti imenovan najviše dva puta.

Savjet upravlja CBCG i:

- 1) utvrđuje politiku za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija CBCG;
- 2) utvrđuje smjernice i donosi uputstva za sprovođenje politike iz tačke 1 ovog stava i prati njenu realizaciju;
- 3) donosi propise i druge akte za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija CBCG na osnovu ovlašćenja utvrđenih Zakonom o CBCG;
- 4) odlučuje o upotrebi drugih mjera i instrumenata monetarne politike;
- 5) odlučuje o članstvu i učešću u radu CBCG u međunarodnim finansijskim institucijama;
- 6) donosi Statut CBCG;
- 7) odlučuje o izdavanju i oduzimanju dozvole za rad banke i finansijske institucije i odobrenja za rad filijale strane banke,
- 8) odlučuje o otvaranju i zaključenju postupka stečaja i likvidacije banaka i finansijskih institucija, u skladu sa zakonom;
- 9) odlučuje o izdavanju i oduzimanju dozvola za rad platnih sistema, u skladu sa zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona;
- 10) odlučuje o uvođenju zaštitnih i drugih mjera radi održavanja stabilnosti finansijskog sistema kao cjeline;
- 11) usvaja izvještaje i preporuke koje se dostavljaju Skupštini i Vladi;
- 12) donosi finansijski plan i usvaja godišnje finansijske izvještaje i odobrava druge izvještaje;
- 13) imenuje nezavisnog spoljnog revizora i druga lica za čije imenovanje je ovlašćen zakonom;
- 14) određuje oblike ulaganja koji čine međunarodne rezerve;
- 15) odlučuje o pribavljanju i otuđenju nepokretne imovine;
- 16) utvrđuje plan za poslovanje CBCG u vanrednim okolnostima radi bezbjednosti i održavanja kontinuiteta poslovanja, na osnovu procjene rizika;
- 17) utvrđuje tarifu po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja CBCG;
- 18) donosi akte kojima se uređuju prava i obaveze iz radnog odnosa i po osnovu rada članova Savjeta;
- 19) donosi i druge akte na predlog guvernera, viceguvernera i članova Savjeta;
- 20) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i Statutom CBCG.

Savjet može pojedine poslove iz svoje nadležnosti prenijeti na guvernera Centralne banke, u skladu sa Statutom. Savjet formira Odbor za reviziju u skladu sa zakonom, a može formirati i druga tijela i donositi opšte akte kojima se uređuje njihov rad.

Guverner rukovodi CBCG i:

- 1) predstavlja i zastupa CBCG;
- 2) organizuje rad CBCG;
- 3) stara se o izvršavanju politike CBCG i odluka Savjeta;
- 4) podnosi Savjetu, najmanje deset puta godišnje, izvještaje o poslovanju i sprovođenju politike CBCG i o stabilnosti finansijskog sistema, uključujući događaje i okolnosti koje mogu biti od uticaja na ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija CBCG, kao i na finansijski sistem kao cjeline;
- 5) podnosi Savjetu izvještaje o makroekonomskim kretanjima i monetarnim, fiskalnim, finansijskim i platnobilansnim analizama i predlaže preporuke u oblasti ekonomske politike;
- 6) donosi instrukcije za jedinstvenu primjenu propisa koje donosi Savjet;
- 7) donosi opšte akte u skladu sa Statutom i druge akte koji se odnose na unutrašnje poslovanje CBCG;
- 8) donosi rješenja o izdavanju i oduzimanju odobrenja iz nadležnosti CBCG koje ne donosi Savjet;

- 9) donosi rješenja i druge akte u postupku kontrole banaka, finansijskih institucija i platnih sistema;
- 10) donosi i druga rješenja i akte iz nadležnosti CBCG koje ne donosi Savjet;
- 11) imenuje lica sa posebnim ovlaštenjima i odgovornostima,
- 12) odlučuje o materijalno-finansijskom poslovanju;
- 13) odlučuje o funkcionisanju i razvoju informacionog sistema;
- 14) odlučuje o pravima i obavezama iz radnog odnosa i po osnovu rada zaposlenih;
- 15) odlučuje o drugim pitanjima za koje je ovlašten zakonom i Statutom CBCG.

CBCG obavlja svoju djelatnost u skladu sa Zakonom o CBCG:

- 1) nadzire održavanje stabilnosti finansijskog sistema kao cjeline i donosi propise i mjere iz ove oblasti;
- 2) izdaje dozvole i odobrenja za rad banaka i finansijskih institucija i vrši kontrolu banaka i finansijskih institucija;
- 3) sprovodi postupak stečaja i likvidacije banaka i finansijskih institucija u skladu sa zakonom;
- 4) uređuje platni promet u zemlji i sa inostranstvom i kontroliše obavljanje platnog prometa;
- 5) može biti vlasnik i operater platnog sistema i učesnik u drugom platnom sistemu;
- 6) izdaje dozvolu za rad platnog sistema čiji nije operater i vrši nadgledanje rada platnih sistema;
- 7) upravlja međunarodnim rezervama;
- 8) djeluje kao platni i/ili fiskalni agent prema određenim međunarodnim finansijskim institucijama i može biti predstavnik Crne Gore u međunarodnim finansijskim institucijama;
- 9) vrši makroekonomske analize, uključujući monetarne, fiskalne, finansijske i platnobilansne analize i daje preporuke Vladi u oblasti ekonomske politike;
- 10) vrši identifikaciju, analizu i procjenu uticaja određenih faktora na stabilnost finansijskog sistema kao cjeline;
- 11) prikuplja i statistički obrađuje i objavljuje podatke i informacije koje su od značaja za ostvarivanje ciljeva i izvršavanje funkcija Centralne banke, koje su u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje statistika i statistički sistem;
- 12) uspostavlja informacioni sistem za nesmetano izvršavanje svojih funkcija;
- 13) obavlja transfere na domaćem i međunarodnom finansijskom tržištu;
- 14) prima depozite banaka, državnih organa i organizacija i finansijskih institucija i drugih lica u skladu sa propisima;
- 15) otvara račune banaka i finansijskih institucija, državnih organa i organizacija, stranih banaka, centralnih banaka, međunarodnih finansijskih institucija, organizacijama koje doniraju sredstva državnim organima i organizacijama i drugih lica u skladu sa zakonom i drugim propisima i obavlja platni promet po tim računima;
- 16) donosi propise i mjere iz oblasti za koje je ovlaštena ovim i drugim zakonom;
- 17) obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonom.

DIO II UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

6. MONETARNA POLITIKA

Zakonom o CBCG propisani su osnovni instrumenti monetarne politike CBCG:

- Operacije na otvorenom tržištu;
- Kreditni poslovi;
- Kreditor u krajnjoj instanci i
- Obavezna rezerva.

U toku 2013. godine nije bilo aktiviranja prva tri instrumenta.

Obavezna rezerva

Osnovni instrument monetarne politike CBCG je obavezna rezerva. Centralna banka zahtijeva od banaka da drže obaveznu rezervu na računu Centralne banke (u zemlji i/ili inostranstvu) i/ili u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora. Zbog specifičnosti crnogorske ekonomije, CBCG pomoću instrumenta obavezne rezerve primarno utiče na likvidnost bankarskog sistema, odnosno posredno utiče na stabilnost i povjerenje u bankarski sistem. CBCG ovim instrumentom takođe utiče na nivo kreditne aktivnosti banaka, posredno utiče na dalji proces multiplikacije novca (ponudu novca) u ekonomiji. Pored toga, promjenom instrumenta obavezne rezerve može se uticati i na ročnu strukturu depozita.

Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti po viđenju i oročeni depoziti. Stopa za obračun obavezne rezerve je 9,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana i 8,5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine. Banke mogu obaveznu rezervu držati na računu obavezne rezerve u Crnoj Gori i/ili na računima CBCG u inostranstvu. Banka može do 30% obavezne rezerve držati u obliku državnih zapisa Crne Gore ročnosti do 182 dana i do 13% u obliku državnih zapisa Crne Gore ročnosti do 91 dan. Banka koja ne izdvoji obaveznu rezervu u propisanom iznosu i rokovima, dužna je da plati kamatu CBCG po godišnjoj kamatnoj stopi od 12%, na iznos razlike između propisane i izdvojene obavezne rezerve. Banka može koristiti do 50% obavezne rezerve za održavanje dnevne likvidnosti: ukoliko sredstva vrati istog dana ne plaća kamatu, a ukoliko ih ne vrati istog dana plaća kamatu po godišnjoj kamatnoj stopi od 12%. Instrument obavezne rezerve mijenjan je više puta od osnivanja CBCG. Iznos obavezne rezerve i uslovi korišćenja obavezne rezerve za likvidnost su propisani u Odluci o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore⁵.

Na kraju 2013. godine izdvojena obavezna rezerva iznosila je 196,9 mil € što je u odnosu na kraj 2012. godine za 9,8 mil € ili 5,2% više.

---

⁵ "Sl. list Crne Gore" br. 35/11, 22/12, 61/12 i 57/13.

7. UPRAVLJANJE MEĐUNARODNIM REZERVAMA

Centralna banka drži i upravlja međunarodnim rezervama Crne Gore na način koji je usklađen sa monetarnom politikom i kojim se obezbjeđuje nesmetano ispunjenje obaveza Crne Gore prema inostranstvu. Centralna banka upravlja međunarodnim rezervama u skladu sa Zakonom i Odlukom o upravljanju međunarodnim rezervama. Međunarodne rezerve čine:

- 1) zlato koje drži Centralna banka ili neko treći za račun CBCG, uključujući potražna salda na računima za zlato;
- 2) novčanice i kovani novac u slobodno konvertibilnim stranim valutama koje drži CBCG ili neko treći za račun CBCG;
- 3) potražna salda i međubankarski depoziti plativi u slobodno konvertibilnoj stranoj valuti, po viđenju ili na kratak rok, na računima CBCG kod stranih centralnih banaka, međunarodnih finansijskih institucija ili kod stranih banaka čije su kratkoročne obaveze dvije međunarodno priznate agencije za ocjenu kreditnog rejtinga ocijenile jednom od tri najviše ocjene;
- 4) lako utržive dužničke hartije od vrijednosti izražene u slobodno konvertibilnim stranim valutama, koje su izdale strane vlade, strane centralne banke ili međunarodne finansijske institucije;
- 5) visoko likvidne i lako utržive dužničke hartije od vrijednosti izražene u konvertibilnim stranim valutama, u skladu sa odlukom Savjeta Centralne banke;
- 6) potraživanja po osnovu kupovine, prodaje i ponovne kupovine (repo poslovi) hartija od vrijednosti;
- 7) specijalna prava vučenja i rezervna pozicija koji se drže na računima Crne Gore kod Međunarodnog monetarnog fonda.

Centralna banka može:

- otvarati račune u inostranstvu kod stranih centralnih banaka, međunarodnih finansijskih institucija i kod stranih banaka čije su kratkoročne obaveze dvije međunarodno priznate agencije za ocjenu kreditnog rejtinga ocijenile jednom od tri najviše ocjene;
- na primarnom i sekundarnom tržištu kupovati i prodavati strane hartije od vrijednosti u skladu sa zakonom;
- zaključivati ugovore o plaćanjima i poravnanjima s inostranim klirinškim institucijama i
- zaključivati ugovore u svoje ime i za svoj račun ili za račun Crne Gore.

Shodno zakonu o CBCG a u vezi sa članom 7 Odluke o upravljanju međunarodnim rezervama Savjet CBCG je donio Smjernice o upravljanju međunarodnim rezervama, kojim se određuje investiciona strategija, određuju se pojedini oblici ulaganja, parametri za upravljanje međunarodnim rezervama. Guverner je formirao Investicioni komitet, kao stručno-savjetodavno tijelo koje treba da razvija investicionu strategiju za upravljanje međunarodnim rezervama u skladu sa Smjernicama. Smjernice su u 2013. godini dva puta inovirane (05.04.2013. i 09.12.2013. godine), na prijedlog Savjeta, zbog uslova na tržištu i pada prihoda.

Međunarodne rezerve Crne Gore na dan 31.12.2013. godine iznosile su 393.343.162,52€.

Struktura međunarodnih rezervi Crne Gore na 31. 12. 2013. godine		
1. Kamatonosni depoziti po viđenju kod centralnih banaka	45.264.415,03	
2. Kamatonosni depoziti po viđenju kod ino poslovnih banaka	24.572,54	
3. Nekamatonosni depoziti po viđenju u stranoj valuti kod centralnih banaka	186.349,77	
4. Nekamatonosni depoziti po viđenju kod ino poslovnih banaka	28.270,53	
I Ukupno	45.503.607,87	
1. Kratkoročno oroč plasmani kod centralnih banaka	140.370.483,26	
2. Kratkoročno oroč plasmani kod ino poslovnih banaka	46.871.526,26	
3. Kratkoročno oroč plasmani kod MFO	5.000.000,00	
II Ukupno	192.242.009,52	
Ukupno(I+II)	237.745.617,39	
Sredstva Crne Gore kod MMF	iznos	
	u SDR	u EUR
1. Rezervna pozicija	6.600.000,00	7.374.312,00
2. Sredstva opšte i specijalne alokacija	25.822.346,00	28.851.823,63
3. Pripisana kamata	375.825,00	419.916,79
Raspod opštih rezervi-dio ekstra profita od prodaje zlata	141.474,00	158.071,73
III UKUPNO		36.804.124,15
HOV za prodaju		101.768.589,71
HOV za do dospjeća		17.024.831,27
IV Ukupno		118.793.420,98
Ukupno(I+II + III +IV)		393.343.162,52

Uporedni pregled stanja međunarodnih rezervi Crne Gore na 31. 12. 2011/2012/2013. godine.

Struktura	Stanje			Promjena		
	31. 12. 2011.	31. 12. 2012.	31. 12. 2013.	2012/2011	2013/2011	2013/2012
Redovni računi	67.085.625,05	70.972.423,19	45.503.607,87	5,79%	-32,17%	-35,87%
Depoziti	100.463.740,00	108.469.769,71	192.242.009,52	7,97%	91,35%	43,58%
SDR	38.903.531,93	38.277.986,68	36.804.124,15	-1,61%	-5,40%	-3,85%
HOV za prodaju	76.916.047,96	89.875.579,87	101.768.586,71	16,85%	32,31%	13,23%
HOV do dospjeća		16.939.006,53	17.024.831,27			0,50%
Ukupno	283.368.944,94	324.534.765,98	393.343.159,52			

Tokom 2013. godine sredstva obavezne rezerve banaka kod CBCG su bila stabilan izvor međunarodnih rezervi. Banke su u izvještajnom periodu izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu i nijesu koristile mogućnost da 50% koriste za održavanje dnevne likvidnosti, a sve banke su koristile mogućnost da do 35% izdvoje u obliku državnih zapisa koje emituje Crna Gora. Na kraju izvještajnog perioda ukupno izdvojena rezerva banaka kod CBCG iznosila je: 196.898.000,00 €, od čega je na računima kod CBCG 76,1%, a u obliku državnih zapisa 23,9%.

Opredjeljenje kod upravljanja rezervama je, da dio sredstava bude u svakom trenutku raspoloživa za realizovanje obaveza Vlade Crne Gore. Održavala se dnevna likvidnost na nivou od 40 – 50 miliona eura. Stanje ovih sredstava na kraju godine je iznosila 45,3 miliona eura, a to su depoziti po viđenju kod centralnih i ino poslovnih banaka (bez depozita po viđenju kod centralnih banaka u stranoj valuti). Smjericama (iz marta 2012. g.) za upravljanje međunarodnim rezervama likvidni portfolio je podijeljen na disponibilni i likvidni portfolio. Disponibilni portfolio podrazumijeva plasiranje sredstava ročnosti do 14 dana, dok likvidni portfolio podrazumijeva ročnost od 14 do godinu dana. Značajan dio disponibilnog portfolia plasiran je kod centralnih banaka iz sistema ECB tzv. Tier 1 investiciju – plasiranje u prekonoćne depozite. Stopa koja se ostvarivala po ovom osnovu obračunavala se po principu EONIA-10bp, ali ne manje od nule. Pored prekonoćnih plasmana, dio likvidnog portfolia plasiran je u kratkoročne depozite kod centralnih i komercijalnih banaka sa ročnošću od 14, 32 i 92 dana. Dolarski portfolio je plasiran kod Federal Bank of New York.

Na kraju izvještajnog perioda ukupna tržišna vrijednost investicionog Portfolia (HOV) raspoloživog za prodaju iznosila je 101.768.586,71€ (uključujući i akumuliranu kamatu). Važećim Smjericama bilo je dozvoljeno ulaganje u hartije zemalja OECD/EMU čiji je rejting minimum AA po S&P – u i Aa3 po Moody's – u. U ovom portfoliu nalaze se njemačke državne HOV, čija je nominalna vrijednost 27.900.000,00€ ili 28,47%, holandske državne HOV u iznosu 31.800.000,00 € ili 32,45%, finske državne HOV u iznosu 8.600.000,00€ ili 8,77% , francuske državne HOV u iznosu 28.900.000,00 € ili 29,5 % i austrijske državne HOV u iznosu od 800.000,00 € ili 0,816 %.

HOV do dospelja je investicioni portfolio koji je kreiran u 2012. godini. Emitenti hartija u koje je investirano su federalne države Njemačke: Berlin, Bayern, Baden-Wurttemberg, Hessen, kao i njemačka agencija KfW i francuska agencija CADES. HOV do dospelja imaju vrijednost od 17.024.831,27€ (kupljena cijena sa kupljenom kamatom).

Crna Gora je postala članica MMF u januaru 2007. godine, a CBCG je ovlašćena da obavlja ulogu fiskalnog agenta i depozitara u MMF – u. Članska kvota Crne Gore iznosi 25,7 mil SDR.

Iznos sredstava međunarodnih rezervi na računima CBCG u inostranstvu određen je stanjem deponovanih sredstava Ministarstva finansija, Fonda za zaštitu depozita, iznosom izdvojenih sredstava obavezne rezerve i kapitalom CBCG u finansijskom obliku.

U strukturi deviznih rezervi nema depozitnih sredstava u zlatu, jer je 27.07.2009.g., po Zahtjevu⁶ Ministarstva finansija, naloženo je da se izvrši transfer cjelokupnog iznosa zlata – (FOZ 38.477.690), koje se nalazilo na računu CBCG kod HSBC Bank USA, N.A. London Branch, u korist računa Ministarstva finansija kod Credit Suisse bank, Zurich.

Izveštavanje o stanju i promjenama međunarodnih rezervi vrši se svakodnevno u formi pregleda po parametrima. Investicioni komitet prati ostvarenja strateških Smjernica za upravljane međunarodnim rezervama na osnovu izvještaja: Sektora za finansijske i bankarske poslove, Odjeljenja za

---

⁶ Zahtjev br.06 – 2292/1 od 27.07.2009. god.

upravljanje rizicima, Direkcije za upravljanje međunarodnim rezervama i to Izveštaja o izloženosti riziku i performansu investicionog portfolia za trgovinu i likvidnog portfolia i Izveštaja o upravljanju međunarodnim rezervama.

Benčmark (uporedni podatak) za investicioni portfolio raspoloživ za prodaju tokom važenja Smjernica usvojenih u februaru 2012. godine je bio Merrill Lynch "EMU državne hartije od vrijednosti, AAA rejtinga, sa rokom dospjeća od jedne do tri godine". Benčmark tokom važenja Smjernica usvojenih u aprilu 2013. godine je bio Merrill Lynch " Njemačke, Francuske, Holandije, Austrije, Luksemburga i Finske državne hartije od vrijednosti, sa dospjećem od 0 – 3 godine".

CBCG je dužna da, u skladu sa Zakonom, ulaže sredstva u lako utržive dužničke hartije. Prema parametrima iz Smjernica za upravljanje međunarodnim rezervama dozvoljeno je investirati u državne hartije od vrijednosti zemalja OECD/EMU čiji je rejting minimum AA po S&P – u i Aa3 po Moody' s sa rokom dospjeća od jedne do tri i od nula do tri godine.

U 2013. godini su plasirana sredstva u HOV namijenjene za prodaju, u iznosu od 45.500.000,00€, a iznos od 2.000.000,00€ je bio plasiran u kratkoročnu francusku obveznicu, koja je dospjela 19. decembra, pa se više ne nalazi u portfoliu. Prosječno vrijeme vezivanja uloženih sredstava u HOV (vrijeme do dospjeća) je od jedne do tri godine i od nula do tri godine, što je u skladu sa Smjernicama. Sredstva su plasirana u HOV zemalja OECD/EMU, u valuti koja se bilansno iskazuje, što je u skladu sa važećim Smjernicama.

Tabelarni prikaz kupljenih HOV namijenjenih prodaji u 2013. godini

Status	ISIN	Dospijeće	Datum kupovine/ prodaje	Nominalna vrijednost	Rejtinzi kupljenih HOV	
				1	S&P	Moody's
Buy	NL0000102242	15-Jul-15	11-Feb-13	2.500.000,00	NR	Aaa
Buy	NL0010055703	15-Apr-15	11-Feb-13	2.000.000,00	nema procjene	Aaa
Buy	FR0120634490	25-Sep-14	11-Feb-13	2.500.000,00	nema procjene	Aa1
Buy	FR0118462128	12-Jul-15	11-Feb-13	3.000.000,00	nema procjene	Aa1
Buy	FR0010216481	25-Oct-15	11-Feb-13	3.000.000,00	NR	Aa1
Buy	DE0001141588	9-Oct-15	11-Feb-13	5.000.000,00	NR	Aaa
Buy	FR0011452721	25-Nov-15	30-Apr-13	3.000.000,00	nema procjene	Aa1u
Buy	FR0119105809	25-Feb-16	30-Apr-13	3.000.000,00	nema procjene	Aa1u
Buy	FR0010216481	25-Oct-15	23-Jul-13	1.000.000,00	NR	Aa1u
Buy	FR0119105809	25-Feb-16	23-Jul-13	1.900.000,00	nema procjene	Aa1u
Buy	FI4000018049	15-Apr-16	23-Jul-13	3.800.000,00	AAA	Aaa
Buy	FR0010288357	25-Apr-16	23-Jul-13	2.800.000,00	NR	Aa1u
Buy	FR0117836652	15-Jan-15	9-Oct-13	1.700.000,00	NR	Aa1u
Buy	NL0010055703	15-Apr-15	9-Oct-13	2.700.000,00	nema procjene	Aaa
Buy	FI4000018049	15-Apr-16	9-Oct-13	2.300.000,00	AAA	Aaa
Buy	FR0119580050	25-Jul-16	9-Oct-13	2.500.000,00	nema procjene	Aa1u
Buy	AT0000A011T9	15-Sep-16	9-Oct-13	800.000,00	AA+	Aaa
Buy	FR0121616041	19-Dec-13	8-Nov-13	2.000.000,00		

Podaci u tabeli koji se odnose na rejting kupljenih HOV su podaci iz dokumentacije koja se dostavlja u trenutku trgovine, koja je prezentovana državnom revizoru.

Finansijska sredstva koja se drže do dospjeća sa stanjem 16.589.084,56€ na dan 31.12.2013. godine predstavljaju dužničke hartije od vrijednosti izdate od strane njemačkih federalnih pokrajina i agencijskih HOV. Prikazani iznos je amortizovana vrijednost u 2013. godini. Investiranje u portfolio do dospjeća u izvještajnom periodu je izvršeno na osnovu Liste odobrenih emitenata hartija od vrijednosti za investiranje u portfolio do dospjeća⁷ koji je donio Investicioni komitet i u skladu sa važećim Smjernicama.

Tabelarni prikaz HOV namijenjenih prodaji i do dospjeća

Status	ISIN	Dospijeće	Datum kupovine / prodaje	Nominalna vrijednost	Am vrijednost u 2013.	Kupovna cijena	Kuponska stopa
Buy	DE0002760931	4-Jul-14	28-May-12	1.500.000,00	1.559.541,86	1.620.840,00	4,250000
Buy	DE000A0EY7Z3	14-Sep-15	28-May-12	2.000.000,00	2.092.649,03	2.139.980,00	3,125000
Buy	DE0001040384	14-Jan-15	28-May-12	1.000.000,00	1.057.115,05	1.072.500,00	3,500000
Buy	DE0001053213	16-Jan-14	30-May-12	1.000.000,00	1.027.513,17	1.043.400,00	3,125000
Buy	DE000A0Z1Q56	30-May-16	30-May-12	1.300.000,00	1.369.497,01	1.392.235,00	2,750000
Buy	DE000A1H3YR4	8-Sep-16	30-May-12	2.000.000,00	2.115.896,35	2.149.800,00	2,875000
Buy	DE0001381804	7-Apr-14	30-May-12	1.000.000,00	1.034.988,41	1.064.000,00	4,000000
Buy	DE000A0XYS72	13-Feb-14	30-May-12	500.000,00	515.216,63	525.250,00	3,500000
Buy	DE000A1MATD5	18-Jan-17	15-Jun-12	3.500.000,00	3.590.311,15	3.587.350,00	1,750000
Buy	XS0599789343	7-Mar-18	11-Jun-13	2.000.000,00	2.226.355,89	2.209.260,00	3,250000
Ukupno				15.800.000,00	16.589.084,55	16.804.615,00	

8. KONTROLA BANAKA

U skladu sa članom 14 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore, Centralna banka vrši kontrolu banaka i mikrokreditnih finansijskih institucija.

U 2013. godini CBCG je, kako je navedeno u Godišnjem izvještaju o radu CBCG, izvršila 12 redovnih i dvije vanredne kontrole, ukupno 10 banaka u sistemu. Predmet kontrole bile su sljedeće banke: Atlas banka AD Podgorica; Crnogorska komercijalna banka AD Podgorica, member of OTP group; Erste banka AD Podgorica; First Financial Bank AD Podgorica; Hypo Alpe Adria AD Podgorica; Invest Banka Montenegro AD Podgorica; Komercijalna banka AD Budva; NLB Montenegrobanka AD Podgorica; Prva banka Crne Gore osnovana 1901.godine AD Podgorica i Societe Generale Montenegro AD Podgorica.

⁷ IK br.12/3 od 30.04.2013. godine.

9. POSLOVI ZA CRNU GORU

CBCG podnosi Izvještaj o radu Skupštini CG na razmatranje, najmanje jednom godišnje, do 30. aprila tekuće za prethodnu godinu. Centralna banka objavljuje i izvještaje o stabilnosti finansijskog sistema i pitanjima stabilnosti cijena i dostavlja ih Skupštini i Vladi radi informisanja, do 30. juna tekuće za prethodnu godinu.

CBCG prima u depozit novčana sredstva državnih organa i organizacija, plaća kamatu na deponovana sredstva po stopama preovlađujućim na tržištu u Crnoj Gori, takođe otvara račune tim licima i obavlja platni promet po tim računima i naplaćuje naknadu za obavljanje poslova.

CBCG obavlja i poslove u vezi sa hartijama od vrijednosti koje emituje Crna Gora, uključujući i poslove registrovanja tih hartija, vrši isplatu glavnice, kamata i ostalih troškova koji se odnose na te hartije i obavlja druge sa njima povezane poslove, pod uslovima koje ugovori sa ministarstvom nadležnim za poslove finansija.

CBCG je, u skladu sa Zakonom o CBCG, sklopila Ugovor⁸ sa Ministarstvom finansija o obavljanje bankarskih poslova i usluga u vezi sa sprovođenjem odluka o državnom dugu. Shodno Ugovoru, CBCG obavlja bankarske poslove koji podrazumijevaju sljedeće aktivnosti:

- 1) otvaranje i vođenje državnih i bankarskih računa;
- 2) vršenje poslove fiskalnog zastupnika;
- 3) dostavljanje izvještaja, izvoda i obavještenja na osnovu evidencija koje vodi o poslovima koje obavlja;
- 4) preduzimanje svih operativnih funkcija po osnovu donacija i zajmova koje inostrane vlade i međunarodne institucije ili organizacije odobravaju Vladi Crne Gore;
- 5) obavljanje i drugih bankarskih usluga koje su u skladu sa odredbama Zakona o CBCG.

CBCG dobija nadoknade za bankarske poslove i za pokriće troškova koji nastaju vršenjem usluga u vezi sa sprovođenjem odluka o državnom dugu. CBCG je dužna da dostavlja ministru finansija dnevna obavještenja i izvode o izvršenim transakcijama za prethodni dan, najkasnije do 14 h sljedećeg dana.

Nadoknada za pokriće troškova koji nastaju, po osnovu usluga za sprovođenje odluka o državnom dugu određuje se kao jedinstveni godišnji iznos i ne može biti manji od 0,33% nominalne vrijednosti emitovanih i registrovanih hartija od vrijednosti. Ministarstvo finansija plaća CBCG obračunate naknade za bankarske poslove i pokriće troškova koji nastaju vršenjem usluga u vezi sa sprovođenjem odluka o državnom dugu. CBCG plaća kamatu na depozite državnih organa i organizacija i na slobodna sredstva od prodaje državnih zapisa.

CBCG prima u depozit novčana sredstva državnih organa i organizacija i plaća kamatu na deponovana sredstva po stopama preovlađujućim na tržištu u Crnoj Gori. CBCG je dužna da plaća kamatu na

---

⁸ Ugovor : broj 1593 od 25. 09. 2001. godine.

slobodna sredstva od prodaje državnih zapisa (otvara se poseban bankarski račun), kamata se obračunava dnevno, a isplaćuje mjesečno.

CBCG ne smije, direktno ili indirektno, odobravati kredite Vladi, drugim državnim organima i organizacijama, jedinicama lokalne samouprave, ni licima čiji je osnivač ili većinski vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave. Centralna banka može odobravati kredite bankama čiji je osnivač ili većinski vlasnik država, pod uslovima utvrđenim zakonom. Centralna banka ne smije na primarnom tržištu kupovati dužničke hartije od vrijednosti koje izdaje Vlada.

10. RAČUNOVODSTVENI SISTEM

CBCG vodi poslovne knjige, na obračunskoj osnovi, u skladu sa profesionalnom regulativom, Računovodstvenim politikama⁹ i Pravilnikom o računovodstvu¹⁰.

Poslovi računovodstva Centralne banke obavljaju se u organizacionoj jedinici "Direkcija za finansije, računovodstvo i kontroling" kao i u drugim organizacionim jedinicama CBCG koje vrše izradu, prijem i kontrolu računovodstvenih isprava i dostavljaju ih na knjiženje (aplikativnim softverom ili na drugi način) ili vode pomoćne knjige.

Evidencije o stanju i promjenama na imovini, obavezama, kapitalu, приходima, rashodima i vanbilansnim pozicijama se vode u poslovnim knjigama (Glavna knjiga, dnevnik i pomoćne knjige) koje se vode u elektronskom obliku, a po potrebi se mogu prikazati na računaru i odštampati.

Poslovne knjige se vode preko Glavnog bankarskog sistema (GBS) koji je jedan od tri ključna aplikativna sistema CBCG, odnosno kroz njegove podsisteme koji su integrisani, što podrazumijeva vezu i automatizovanu razmjenu podataka.

Glavna knjiga je jedinstvena na nivou Centralne banke i predstavlja osnov za sastavljanje finansijskih izvještaja.

Centralna banka priprema finansijske izvještaje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Godišnji finansijski izvještaj, sa mišljenjem nezavisnog spoljnog revizora, Centralna banka usvaja do 30. aprila tekuće za prethodnu godinu i dostavlja ga Skupštini Crne Gore, radi upoznavanja.

Sistem internih računovodstvenih kontrola je uspostavljen putem kontrole dodjele i ažuriranja ovlašćenja za rad u poslovnim knjigama i kontrole unosa podataka u pomoćne knjige što podrazumijeva kontrolu ispravnosti unijetih podataka, uvid u hronologiju obavljenog unosa i odgovarajuće čuvanje i korišćenje podataka. Kontrole u aplikativnom softveru (logičke i računске) onemogućavaju slanje podataka iz pomoćnih u Glavnu knjigu prije nego što su te kontrole zadovoljene, a postoje i kontrole u aplikativnom softveru ugrađene pri generisanju naloga.

---

⁹ br. 0102-2256/2 od 16.05.2011. god. i br. 0102-1961/1 od 23.04.2012. god.

¹⁰ br. 0102-2256/1 od 16.05.2011. god.

Testiranjem proknjiženih generisanih naloga u 2013. godini državni revizor se uvjerio da sistem internih računovodstvenih kontrola zasnovan na procedurama i postupcima utvrđenim od strane rukovodstva CBCG obezbjeđuje urednost poslovanja i blagovremeno sastavljanje pouzdanih finansijskih informacija.

11. INFORMACIONI SISTEM

Informacioni sistem Centralne banke Crne Gore je od velikog značaja za njeno poslovanje. Poslovni procesi su podržani aplikativnim sistemima koji se redovno unapređuju.

U postojećoj arhitekturi informacionog sistema Centralne banke Crne Gore izdvajaju se tri kritična aplikativna sistema, i to: Glavni bankarski sistem (GBS), Međubankarski platni sistem (MPS) i Sistem prinudne naplate (SPN.) Glavni bankarski sistem (GBS) i Sistem prinudne naplate (SPN) CBCG razvija samostalno korištenjem sopstvenih resursa, u okviru Direkcije za razvoj aplikativnih sistema i obezbjeđenje kvaliteta.

Međubankarski platni sistem se sastoji od Platnog sistema za izvršavanje međubankarskih transfera po bruto principu u realnom vremenu (RTGS) i Platnog sistema za izvršavanje međubankarskih transfera po neto principu u odloženom vremenu (DNS). Ovo je ključni aplikativni sistem Centralne banke kroz koji je u 2013. godini ostvareno 35,94% ukupnog godišnjeg prihoda. Iako Centralna banka nije vlasnik izvornog koda, garancija za stabilno funkcionisanje sistema je ugovor o održavanju. Višegodišnje korišćenje MPS aplikacije je pokazalo njenu pouzdanost.

Sistem prinudne naplate je automatizovan način razmjene elektronskih poruka između Odjeljenja prinudne naplate i banaka, kojim se blokiraju svi računi dužnika i po sili zakona izvršava plaćanje obaveze navedene u osnovu za prinudnu naplatu u korist računa povjerioca. Kroz ovaj aplikativni sistem je u 2013. godini ostvareno 3,88% ukupnog godišnjeg prihoda Centralne banke. Centralna banka je tokom 2012. godine, od isporučioca preuzela izvorni aplikativni kod, pa je održavanje aplikativnog sistema organizovano u Sektoru za IT.

Glavni bankarski sistem koji služi za podršku velikog broja poslovnih procesa u Centralnoj banci sastoji se iz niza (33) aplikativnih podsistema. Karakteriše ga funkcionalna integracija što podrazumijeva vezu i automatizovanu razmjenu podataka između podsistema. Jedan od ključnih podsistema je Kreditni registar – registar kreditnih zaduženja pojedinih lica prema bankama, finansijskim institucijama i Investiciono razvojnom fondu koji vodi Centralna banka Crne Gore. Kroz ovaj podsistem, uz saglasnost klijenta, banka vrši provjeru svojih klijenata. Ovaj aplikativni sistem Centralne banke je razvijen samostalno, korištenjem sopstvenih resursa, u okviru Direkcije za razvoj aplikativnih sistema i obezbjeđenje kvaliteta, u Sektoru za informacione tehnologije. Kroz ovaj sistem je u 2013. godini ostvareno 3,61% ukupnog godišnjeg prihoda Centralne banke.

U okviru Direkcije za IT infrastrukturu i operacije i bezbjednost obavljaju se poslovi vezani za sistemsku podršku informacionom sistemu Centralne banke koji uključuju razvoj i održavanje cjelokupne IT infrastrukture, kao i sistemsku podršku korisnicima u vezi održavanja personalnih računara i računarskih periferija. U IT sistem se vrše značajna ulaganja, što daje rezultat da je IT sistem stabilan i da se preduzimaju neophodne aktivnosti da bi sistem bio zaštićen i da bi stabilno funkcionisao. IT infrastruktura je značajno unaprijeđena projektom Konsolidacije informacionog sistema kojom je obezbijeđen kontinuiran i pouzdan rad cijelog informacionog sistema i u najvećoj mogućoj mjeri preduprijeđeni bilo kakvi prekidi u radu. Uvođenje optičkih veza između centralne i rezervne lokacije prvenstveno je unaprijedilo funkciju rezervne lokacije u obezbjeđenju kontinuiteta poslovanja.

Rizici, nepredviđene i iznenadne situacije su preduprijeđene, a procedurama su definisani postupci kojima bi se u slučaju prekida i otkaza informacionog sistema proces rada mogao nastaviti u najkraćem roku.

Bezbjednost informacionog sistema Centralne banke je na visokom nivou. Politika bezbjednosti informacija precizno propisuje sve postupke i situacije u vezi bezbjednosti informacija i informacionog sistema Centralne banke. Takođe, sistem digitalnih setifikata je značajan sa aspekta bezbjednog prijavljivanja na sistem, kriptovanja i digitalnog potpisivanja.

Interna revizija informacionog sistema obuhvata procjenu sistema internih kontrola uspostavljenog radi obezbjeđivanja raspoloživosti informacionog sistema, povjerljivosti informacija, integriteta podataka, efikasnog i ekonomičnog korišćenja informacionog sistema.

12. SISTEM INTERNE REVIZIJE

Poslovi interne revizije obavljaju se u Sektoru interne revizije u skladu sa Pravilnikom o internoj reviziji¹¹. Interna revizija obavlja se na osnovu godišnjeg plana kojeg donosi Savjet, na predlog glavnog internog revizora, uz prethodno mišljenje guvernera i Odbora za reviziju. Glavni interni revizor podnosi periodični (polugodišnji) i godišnji izvještaj o radu interne revizije Savjetu Centralne banke, guverneru i Odboru za reviziju.

Interna revizija je tokom izvještajnog perioda obavila ukupno 12 revizija u kojima je na osnovu prethodno sagledane procjene rizika za radni proces ili organizacioni dio izvršena provjera adekvatnosti i vrednovanje sistema internih kontrola i izvršena procjena usaglašenosti i poštovanje zakona i propisa u radu, raspolaganje resursima i izvještavanje.

---

¹¹ br. 0102-2847/1 od 20.06.2011.god. i 0102-2847/2 od 29.01.2014.god.

13. BILANS STANJA

13.1. IMOVINA

13.1.1. Gotovina i depoziti po viđenju i oročeni plasmani kod stranih banaka

Gotovina i depoziti po viđenju

	2013	u 000 € 2012
Gotovina u trezoru i blagajni:		
- u EUR	30,735	23,525
- u stranoj valuti	25	57
	<u>30,760</u>	<u>23,582</u>
Kamatonosni depoziti po viđenju	45,289	70,713
Nekamatonosni depoziti po viđenju – strana valuta	186	231
Nekamatonosni depoziti po viđenju - EUR	28	29
Gotovina i depoziti po viđenju	76,263	94,555

Kamatonosni depoziti po viđenju u iznosu 45.288.987,57€ predstavljaju depozite kod centralnih banaka, u iznosu od 45.264.415,03€ i depozite kod poslovnih banaka u inostranstvu od 24.572,54 €.

Tabelarni prikaz kamatonosnih depozita po viđenju kod centralnih i ino poslovnih banaka

I Kamatonosni depoziti po viđenju kod centralnih banaka				
Oznake banaka	Naziv banke	Konto	Naziv konta-vrsta depozita	Iznos
MARKDEFF	Deutsche bundesbank, Frankfurt	0211	Kamatonosni depozit po viđenju kod centralnih banaka	20.690.712,68
FLORNL2A	Nederlandsche bank, Amsterdam	0211	Kamatonosni depozit po viđenju kod centralnih banaka	8.429.572,77
BDFREPP	Banque de France, Paris	0211	Kamatonosni depozit po viđenju kod centralnih banaka	8.069.534,93
BCLXLULL	Banque Centrale du Luxembourg, Luxembourg	0211	Kamatonosni depozit po viđenju kod centralnih banaka	8.074.594,65
Ukupno				45.264.415,03
II Kamatonosni depoziti po viđenju kod ino poslovnih banaka				
Oznake banaka	Naziv banke	Konto	Naziv konta-vrsta depozita	Iznos
DEUTDEFF	Deutsche bank aktiengesellschaft, Frankfurt	0231	Kamatonosni depozit po viđenju kod ino banaka	7.787,12
COBADEFF	Commerzbank, Frankfurt	0231	Kamatonosni depozit po viđenju kod ino banaka	16.489,41
DEUTDEFF	Deutsche bank aktiengesellschaft, Frankfurt	0234	Kamatonosni depozit po viđenju - kliring	296,01
Ukupno II				24.572,54
Ukupno (I+II)				45.288.987,57

Nekamatonosni depoziti po viđenju kod centralnih banaka, u stranoj valuti iznose 186.349,77€, a nekamatonosni depoziti po viđenju kod ino poslovnih banaka, evidentirani su u iznosu od 28.270,53€.

Tabelarni prikaz nekamatonosnih depozita po viđenju kod centralnih i ino poslovnih banaka				
Nekamatonosni depoziti po viđenju u stranoj valuti kod centralnih				
Oznake banaka	Naziv banke	Konto	Naziv konta-vrsta depozita	Iznos
FED	Federal reserve bank of New york	0212	Nekamatonosni depozit po viđenju	186.349,77
Nekamatonosni depoziti po viđenju kod ino poslovnih banaka				
Oznake banaka	Naziv banke	Konto	Naziv konta-vrsta depozita	Iznos
LOYDGB2L	LLoyds bank PLC, London	0232	Nekamatonosni depozit po viđenju	26.106,03
HSBC	Midland bank PLC, London	0232	Nekamatonosni depozit po viđenju	2.164,50
Ukupno				28.270,53

Oročeni plasmani kod stranih banaka

	2013	2012
Kratkoročno oroč. plasmani kod centralnih banaka	192,242	108,469
Potraživanja za kamatu na kratkoročno oroč. depozite	24	15
	192,266	108,484

Oročeni plasmani kod stranih banaka imaju rok dospijeca od jednog do tri mjeseca. Od ukupnog iznosa od 192.242.009,52€, na oročene depozite kod Centralnih banaka odnosi se 140.370.483,26€, iznos od 46.871.526,26 € predstavljaju oročeni depoziti kod ino poslovnih banaka, dok oročeni depoziti kod MFO iznosi 5.000.000,00€.

Tabelarni prikaz kratkoročno oročenih plasmana kod centralnih banaka, ino poslovnih banaka i MFO				
I Kratkoročno oroč plasmani kod centralnih banaka				
Oznake banaka	Naziv banke	Konto	Naziv konta-vrsta depozita	Iznos
BCLXLULL	Banque Centrale du Luxembourg, Luxembourg	0311	Oročeni depozit	140.007.717,53
FED	Federal reserve bank of New york	031	Oročeni depozit	362.765,73
Ukupno				140.370.483,26
II Kratkoročno oroč plasmani kod ino poslovnih banaka				
Oznake banaka	Naziv banke	Konto	Naziv konta-vrsta depozita	Iznos
CITIGB2L	Citibank Canada	0331	Oročeni depozit kod ino banaka	9.000.000,00
		0331	Oročeni depozit kod ino banaka	17.866.415,15
BNPAFRPP	BNP Paribos SA Paris Francuska	0331	Oročeni depozit kod ino banaka	20.005.111,11
Ukupno				46.871.526,26
III Kratkoročno oroč plasmani kod MFO				
Oznake banaka	Naziv banke	Konto	Naziv konta-vrsta depozita	Iznos
BISCHBB	Bank for international settlements Švajcarska	0321	Oročeni depozit kod ino MFO	5.000.000,00
Ukupno(I+II+III)				192.242.009,52

Potraživanja za kamate na kratkoročno oročena sredstva (račun 12124) iznose 24.169,31€.

Stanje na računu 12124 na dan 31. 12. 2013. godine						
Oznake banaka	Naziv banke	Konto	Valuta	Iznos u valuti	Kurs na dan 31.12. 2013	Iznos u EUR
MARKDEFF	Deutsche bundesbank, Frankfurt	12124	EUR	1.201,80	1,0000	1.201,80
FED	Federal reserve bank of New york	12124	USD	0,11	1,3783	0,08
BNPAFRPP	BNP Paribos SA Paris Francuska	12124	EUR	620,88	1,0000	620,88
FLORNL2A	Nederlandsche bank , Amsterdam	12124	EUR	81,02	1,0000	81,02
BCLXLULL	Banque Centrale du Luxembourg,	12124	EUR	12.086,26	1,0000	12.086,26
BISBCHBB	Bank for international settlements Švajcarska	12124	EUR	16,67	1,0000	16,67
CITIGB2L	Citibank Canada	12124	EUR	6.272,72	1,0000	6.272,72
BNPAFRPP	BNP Paribos SA Paris Francuska	12124	EUR	3.889,88	1,0000	3.889,88
Ukupno						24.169,31

13.1.2. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i finansijska sredstva koja se drže do dospelja

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i do dospelja

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	100,669	88,624
Finansijska sredstva koja se drže do dospelja	16,589	16,727
Potraživanja po osnovu kamata na HOV	<u>1,099</u>	<u>1,252</u>
Ukupno	118,357	106,603

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i do dospelja predstavljaju investicioni portfolio koji ulazi u sastav ukupnih sredstava međunarodnih rezervi Crne Gore. Deponovana su kod DEUTSCHE BUNDESBANK EUROSISTEM.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju u iznosu 101.768.666,81€ sa stanjem na dan 31.12.2013.godine predstavljaju dužničke hartije od vrijednosti izdate od strane njemačke, holandske, austrijske i finske Vlade sa ročnošću od jedne do tri godine.

Struktura sredstva raspoloživih za prodaju je sledeća:

Nominalna vrijednost HOV	98.000.000,00
Kupljena kamata HOV	144.941,10
Racun odstupanja HOV	2.524.415,00
Potraživanja po osnovu kamata na HOV	1.099.310,71

Financijska sredstva koja se drže do dospjeća iznose 16.589.084,56€ sa stanjem na dan 31.12.2013.godine predstavljaju dužničke hartije od vrijednosti izdate od strane njemačkih federalnih pokrajina i agencijskih HOV. Prikazani iznos je nominalna vrijednost HOV.

Rješenjem¹² Guvernera CBCG obrazovana je Komisija za popis: gotovog novca, gotovinskih ekvivalenata i hartija od vrijednosti CB. Komisija je izvršila popis hartija od vrijednosti, namijenjenih prodaji, uvidom u podatke Sektora za financijske i bankarske operacije i Direkcije za finansije, računovodstvo i kontroling i utvrdila da je njihova nominalna vrijednost evidentirana (račun 04211) na dan 31.12.2013. godine iznosila 98.000.000,00€, dok je za hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća utvrdila da njihova kupovna vrijednost zajedno sa pripadajućom kamatom (račun 04231) iznosi 16.589.084,56€.

- Popis hartija od vrijednosti nije vršen u cjelosti u skladu sa članom 16 Pravilnika o popisu CBCG. U popisnu listu nijesu uneseni svi potrebni podaci i to: naziv izdavaoca hartije od vrijednosti, datum izdavanja, fer vrijednost hartije od vrijednosti namijenjene prodaji i rok dospjeća.

13.1.3. Sredstva kod MMF-a

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Sredstva rezervi kod MMF-a	7,374	7,695
Nota za članstvo u MMF-u	23,273	24,283
Alokacija SDR	29,034	30,173
Obračunata kamata	296	274
Nadoknada za držanje sredstava	<u>118</u>	<u>135</u>
	60,095	62,560

Odbor MMF-a je 26.03.2007. godine utvrdio visinu članske kvote za Crnu Goru, u iznosu od 27.500.000,00 SDR (Special Drawing Rights) specijalnih prava vučenja. Crna Gora je uplatila 24% od svoje kvote u gotovini (6.600.000,00 SDR), na osnovu potvrđenog reprezentativnog deviznog kursa SDR u odnosu na euro. Preostali dio (76%) je izmiren izdavanjem nekamatonsne mjenice (promissary note) za članstvo, od strane Ministarstva finansija na iznos od 22.721.099,94€ (eurska protivvrijednost SDR na dan 25.10.2011.).

Ukupna sredstava koja se nalaze na računima kod MMF – a u 2013. godini iznose 60.095.525,55€. Struktura sredstva MMF- a po iznosima:

- Kvota kod MMF-a 30.647.370,81 €
- Držanje SDR (alokacija) 29.033.935,37 €
- Kamate i Naknade 690.677,50 €
- Ostali računi (276.458,13) €

¹² Rješenje : br.0102 – 6061/3 od 18.12.2013. godine.

13.1.4. Krediti i avansi i Dugoročna potraživanja od zaposlenih

Kredit i avansi

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	1,039	1,064

Iznos od 1.038.975,27€ koji je evidentiran na računu Krediti i avansi predstavlja potraživanja od zaposlenih po osnovu stambenih kredita.

Stanje Kredita i avansa i dugoročnih potraživanja u iznosu od 1.064.206,29€, korigovano je za iznos od 18.679,20€, u cilju usaglašavanja sa amortizacionim planovima, zbog stopiranja otplate kredita i za iznos od 6.551,82€ (iznos naplaćenih potraživanja).

Dugoročna potraživanja od zaposlenih

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	1,729	1,770

Dugoročna potraživanja od zaposlenih po osnovu stambenih kredita u iznosu od 1.713.701,32€ predstavljaju unaprijed plaćene beneficije zaposlenih, dobijene kao razlika između preostalog nominalnog iznosa beskamatnih kredita datih zaposlenim i amortizovane (fer) vrijednosti kredita na dan bilansa. Iznos se amortizuje kroz naplatu kredita od zaposlenih tokom radnog staža zaposlenih u banci.

Na osnovu Pravilnika o rješavanju stambenih potreba CBCG i odluka Komisije za stambena pitanja, dodijeljeno je četrdeset pet stambenih kredita, u iznosu od 3.532.000,00€.

Tabelarni prikaz dodijeljenih kredita po godinama

Redni broj	Godina isplate	Iznos kredita	Bespovratni dio kredita	Grejs period	Iznos kredita bez bespovratnog dijela
1	2006.godine	373.000,00	17.600,00	2 godine	355.400,00
2	2008.godine	1.870.000,00	37.575,08	1 godina	1.832.424,92
3	2009.godine	764.000,00	25.333,00	1 godina	738.667,00
4	2010.godine	525.000,00	47.297,30	1 godina	477.702,70
Ukupno		3.532.000,00	127.805,38		3.404.194,62

Dodjela stambenih kredita, zaposlenim licima, vršena je u skladu sa Pravilnikom¹³ o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u CBCG i odlukama Komisije za stambena pitanja. Dodijeljeni krediti su beskamatni sa grejs periodima od godinu ili dvije godine i sa rokom otplate od 30 i 35 godina.

¹³ Pravilnik, br. 0101 – 325/10 – 9 od 30. 09. 2009. godine.

Shodno članu 45 i članu 46 Pravilnika, lice kome je odobren kredit, sklapa Ugovor o kreditu za rješavanje stambenih potreba. Ugovorom je definisano: ukupno odobreni iznos kredita, bespovratni dio kredita (shodno članu 17 Pravilnika), iznos rate, odlaganje plaćanja kredita (grejs period), rok otplate kredita i dugi elementi koji su od značaja za regulisanje međusobnih odnosa u skladu sa Pravilnikom i zakonom. Zaposlenima se rata odbija od zarade prilikom obračuna.

- U cilju zaštite od kreditnog rizika zaposleni su bili dužni da zaključe kod nadležnog organa ugovor o hipoteci u korist CBCG. Ovu obavezu, shodno članu 46 Pravilnika i članu 6 iz ugovora o kreditu, nije ispunilo pet korisnika kredita (dva lica nijesu u radnom odnosu - jedno lice je u sudskom sporu sa CBCG). Iznos isplaćenih kredita za rješavanje stambenih potreba, koji nijesu obezbijeđeni ugovorom o hipoteci iznosi 433.790,00 € (u pitanju su stambeni krediti dodijeljeni u 2008, 2009. i 2010. godini).
- Uvidom u zaključene ugovore, utvrđeno je, da su obaveze za otplate kredita koje dospijevaju u 2013. godini iznosile 89.001,12€. U toku 2013. godine naplaćena su potraživanja po osnovu stambenih kredita u iznosu 40.048,13€. Odlukom¹⁴ Guvernera određuje se zastoj u naplati obaveze otplate kredita za period od jedne godine, počevši od rate za april 2013. godine. Odluka o zastoj u naplati obaveza otplate kredita, nije u skladu sa Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih u Centralnoj banci Crne Gore. U članu 19 je precizirano: „da se zaposlenima kojima se dodijeli kredit za izgradnju ili kupovinu stana može se odobriti odlaganje plaćanja kredita, ali ne duže od jedne godine.“ Korisnici kredita su to pravo već iskoristili. Korisnici isplaćenih kredita u 2006. godini, imali su grejs period za otplatu dvije godine, a korisnici isplaćenih kredita u 2008, 2009. i 2010. imali su grejs periodom od godinu dana.
- Lica, kojima je prestao radni odnos, izvršili su uplate u iznosu od 14.303,91€, što je za 2.804.23€ manje u odnosu na obaveze iz ugovora, koje iznose 17.158,20 €.

13.1.5. Potraživanja

Potraživanja

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
		u 000 €
Potraživanja po osnovu platnog prometa	243	220
Potraživanja po osnovu izvršavanja naloga prinudne naplate	426	365

¹⁴ Odluka ,br. 0102 – 1302/1 od 19. 03. 2013. godine. Razlog za zastoj u naplati obaveza, po navodima iz Odluke je „ublažavanje efekata mjere štednje u Centralnoj banci Crne Gore uvedenih povodom ekonomske krize“.

Potraživanja po osnovu naknada za kontrolu banaka i mikrokreditnih finansijskih institucija	331	308
Potraživanja po osnovu naknada za izvršavanje poslova fiskalnog agenta	627	487
Potraživanja za unaprijed plaćene troškove	204	181
Potraživanja po osnovu prava na neuknjižene stanove	123	151
Potraživanja od zaposlenih	55	99
Ostala potraživanja	322	271
	2,331	2,082

Potraživanja po osnovu platnog prometa iznose 243.314,25€ od čega se 20.875,98€ odnosi na poslove sa gotovim novcem.

Potraživanja po osnovu izvršavanja naloga prinudne naplate iznose 425.990,37€ i odnose se na potraživanja po osnovu izdavanja i izvršavanja naloga za prinudnu naplatu (račun 12234 – 331.945,79€), obračun kamate po izvršenim naslovima (račun 12235 – 93.610,58€) i upućivanje poruka (račun 12236 – 434,00€).

- U Izveštaju o popisu potraživanja i obaveza CBCG sa stanjem na 31.12.2013. godine koji je subjekat revizije dostavio Državnoj revizorskoj instituciji, za potraživanja po osnovu izdavanja i izvršavanja naloga za prinudnu naplatu (račun 12234 – 331.945,79€) i obračun kamate po izvršenim naslovima (račun 12235 – 93.610,58€), nijesu upisani sledeći podaci: naziv i mjesto dužnika i iznos potraživanja i rok dospjeća za naplatu, iako je to predviđeno članom 19 Pravilnika o popisu CBCG¹⁵, pa državni revizor nije mogao utvrditi da li u objavljenom iznosu postoje potraživanja koja nijesu naplaćena u roku od 60 dana od dana dospjeća i koja treba, u skladu sa Računovodstvenim politikama CBCG¹⁶, umanjiti na teret rezervisanja za moguće gubitke.

U izjašnjenju na Preliminarni izvještaj DRI subjekat revizije navodi:

“Ističemo da je Rješenjem br. 4476/1 od 3.10.2013. godine, Guverner CBCG formirao Radnu grupu sa zadatkom utvrđivanja vremenskih rokova vezanih za pojedinačna potraživanja po osnovu prinudne naplate, osnova i razloga njihovog nastanka i davanja predloga iznosa za naknadno odmjerenje početnog priznavanja ovih potraživanja (ispravku vrijednosti potraživanja), predloga za ublažavanje ili ukidanje razloga nenaplativosti potraživanja i pružanja IT podrške za realizaciju ovih aktivnosti. Formirana Radna grupa je podnijetom Izveštaju predložila da se izvrši otpis potraživanja nastali po osnovu prinudne naplate – Tarifni stav 7.1. i 7.2., Odluke o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja Centralna banka Crne Gore, na dan 31.10.2013. godine u ukupnom iznosu od 63.447,46€. Shodno Odluci Guvernera br.0102-5267/1 od 11.11.2013. g. izvršen je otpis obračunatih a nenaplaćenih potraživanja iz prinudne naplate u navedenom iznosu. Imenovana radna grupa radi u

¹⁵ br. 0102-3386/1 od 21.07.2011. godine

¹⁶ Br. 0102-2256/2 od 16.05.2011. god. i br. 0102-1961/1 od 23.04.2012. god.

kontinuitetu na indetifikovanju potraživanja za otpis u dijelu potraživanja po osnovu naknada za prinudnu naplatu pa će na isti način, i do kraja 2014. godine, analizirati i predložiti odgovarajući iznos na ispravku vrijednosti.

Napominjemo da je u Godišnjem Izveštaju o popisu izvršeno prezentiranje svakog pojedinačnog sumnjivog i spornog potraživanja koje je predloženo za otpis kao i razlozi i osnov njihovog otpisivanja. Shodno preporuci DRI, u narednom periodu Centralna banka Crne Gore će u Godišnjem Izveštaju o popisu obezbijediti i njihovo izdvajanje u posebnu listu sumnjivih i spornih potraživanja sa unošenjem svih podataka predviđenih članom 19 Pravilnika o popisu.”

Potraživanja po osnovu kontrole banaka i mikrokreditnih institucija iznose 331.510,70€. Za usluge kontrole, CBCG ispostavlja fakture subjektima kontrole. Naknade po tarifnom stavu 2.17. naplaćuju se tromjesečno, na osnovu privremenog obračuna, a konačni obračun ukupne godišnje naknade za kontrolu vrši se na kraju godine za koju se obračunava naknada. Godišnja naknada za kontrolu banaka i MFI je u visini troškova Sektora za kontrolu CBCG, ostvarenih u godini za koju se obračunava naknada.

Potraživanje po osnovu naknada za izvršavanje poslova fiskalnog agenta u iznosu 626.836,51€ je usaglašeno sa Ministarstvom finansija.

Iznosi evidentirani na računu Ostala vremenska razgraničenja, u iznosu od 124.904,85, odnose se na unaprijed plaćene troškove za: preplatu ažuriranja elektronske zbirke propisa, preplate za ING – PRO PROPISI NET, usluge korišćenja Servis biroa – članarina, održavanje SWIFT Alliance softvera, za FSI konekciju, za korišćenje usluga tehničke podrške za licencirane Oracle proizvode za IT CBCG, plaćanje BLOOMBERG servisa.

Najveći dio ostalih potraživanja se odnosi na potraživanja po osnovu naknada za kreditni registar (104.875,16€) i potraživanja za troškove po osnovu stečaja banaka (72.900,82€).

- Za potraživanja po osnovu prava na neuknjižene stanove u iznosu od 123.000,00€, državnim revizorima je dostavljena na uvid dokumentacija na osnovu koje se nijesu mogli uvjeriti u evidentirani iznos potraživanja. U Izveštaju o popisu potraživanja i obaveza CBCG sa stanjem na 31.12.2013. godine koji je subjekat revizije dostavio Državnoj revizorskoj instituciji nijesu popisana potraživanja po osnovu prava na neuknjižene stanove.

U vezi predhodne konstatacije, subjekat revizije u svom izjašnjenju¹⁷ na Preliminarni izvještaj DRI, ističe:

“U Bilansu stanja u okviru pozicije Potraživanja iskazan je iznos od 123.000,00€ koji se odnosi na potraživanja po osnovu prava na neuknjižene stanove. Dokumentacija koja predstavlja osnov za nastanak potraživanja je nastala u postupku rješavanja stambenih potreba zaposlenih u bivšem Zavodu za obračun i plaćanje i potiče iz 2001. godine...Napominjemo da je ova stambena raspodjela bila predmet niza sudskih postupaka koji su se

---

¹⁷ Broj 0102-5477/1 od 06.10.2014. god.

vodili sve do 2011. godine kada je Stambena komisija izvršila ponovnu raspodjelu. Iz razloga neizvjesnog ishoda vođenja sudskih postupaka, ova potraživanja su evidentirana na navedenoj poziciji.”

13.1.6. Investicione nekretnine

Stanje investicionih nekretnina na 31.12.2013.godine je 3,027 hiljada €. Sadašnja vrijednost na isti datum je 2,958 hiljada €, dok ispravka vrijednosti iznosi 69 hiljada €.

U toku 2013.godine je došlo do povećanja vrijednosti investicionih nekretnina u iznosu od 940.577,03€. Ovaj iznos predstavlja knjigovodstvenu vrijednost (nabavna vrijednost uvećana za zavisne troškove nabavke) novog objekta u Budvi koji je upisan u List nepokretnosti broj: 2707 od 10.12. 2013. godine i klasifikovan je kao investiciona nekretnina.

13.1.7. Nematerijalna ulaganja

Stanje nematerijalnih ulaganja na 31.12.2013.godine je 287 hiljada €. Sadašnja vrijednost na isti datum je 165 hiljada €, dok ispravka vrijednosti iznosi 122 hiljade €. Nematerijalna ulaganja predstavljaju kapitalizovane stečene licence računarskih softvera u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu softvera.

13.1.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nabavna vrijednost zemljišta, zgrada, opreme i osnovnih sredstva u pripremi na 31.12.2013.godine je 27,370 hiljada €. Sadašnja vrijednost na isti datum je 26,051 hiljada €, dok ispravka vrijednosti iznosi 1,319 hiljada €.

Evidencija nekretnina, postrojenja i opreme vodi se u posebnom aplikativnom podsistemu, koji vrši i obračun amortizacije. Nekretnine, postrojenja i oprema, kao i nematerijalna ulaganja procjenjuju se i evidentiraju po nabavnoj vrijednosti, a zemljište, građevinski objekti, umjetničke slike naknadno se vrednuju po modelu revalorizacije.

Uvidom u aplikativni podsistem za vođenje nekretnina, postrojenja i opreme, utvrđeno je da se sredstva vode po nabavnoj i revalorizacionoj vrijednosti i da su primijenjene propisane amortizacione stope, vijek trajanja sredstava je korigovan prilikom poslednje revalorizacije.

- U pomoćnoj knjizi osnovnih sredstava koju je subjekat revizije dostavio Državnoj revizorskoj instituciji nema podataka o površini zemljišta i poslovnih zgrada kojima raspolaže CBCG.

Imovinu CBCG čine: Nekretnine, postrojenja i oprema (zemljište, građevinski objekti, oprema i postrojenja, namještaj, vozila, umjetničke slike, bibliotečki fond, osnovna sredstva u pripremi); Nematerijalna imovina (softveri, licence, ostala prava i nematerijalna imovina u pripremi); Gotovina i gotovinski ekvivalenti; Potraživanja; Zalihe materijala, rezervnih djelova i inventara i druga imovina.

Rekapitulacija nekretnina, postrojenja i opreme po kontima				
Konto	Naziv osnovnog sredstva	Nabavna vrijednost	Otpisana vrijednost	Sadasnja vrijednost
1411	Zemljište	3.703.059,00	0,00	3.703.059,00
	Poslovna zgrada	21.797.179,88	804.710,12	20.992.469,76
1421	Investicione nekretnine	3.027.427,03	69.812,55	2.957.614,48
1423	Garaza	14.087,00	378,95	13.708,05
1424	Agregat, trafostanica i generator	98.926,52	12.928,57	85.997,95
1441	Hardver	491.657,14	163.404,26	328.252,88
1442	Racun, pisace i masine za brojanje i kontrolu novca	112.186,94	34.380,68	77.806,26
1443	Kancelarijski namjestaj i zidni elementi	456.081,56	139.194,26	316.887,30
1444	Vozila	352.201,17	102.399,40	249.801,77
1445	Oprema za PTT saobracaj	29.139,16	9.014,41	20.124,75
1446	Oprema za zagrijavanje i odrzavanje prostorija	19.642,17	5.873,41	13.768,76
1447	Oprema za kopiranje i umnozavanje materijala	19.513,79	7.877,92	11.635,87
1448	Druga operma	260.773,80	36.940,51	223.833,29
1471	Softveri i licence	287.096,18	122.373,61	164.722,57
UKUPNO		30.668.971,34	1.509.288,65	29.159.682,69

Revalorizacija se vrši najmanje svake pete godine, od strane tima stručnjaka koji obrađuju svako sredstvo pojedinačno. Posljednja revalorizacija je izvršena u 2011. godini. Tada je izvršeno smanjenje vrijednosti osnovnih sredstava, promijenjen vijek trajanja pojedinih sredstava i izvršen obračun rezidualne vrijednosti.

U toku 2013. godine došlo je do povećanja vrijednosti sredstava za 1.348.786,47€. Vrijednost osnovnih sredstva se povećala kupovinom i dogradnjom.

Konto	Naziv osnovnog sredstva	Nabavka u 2013. godini
1421	Poslovna zgrada	1.002.817,56
1441	Hardver	312.093,54
1443	Kancelarijski namjestaj i zidni elementi	327,60
1445	Oprema za PTT saobracaj	5.819,39
1446	Oprema za zagrijavanje i odrzavanje prostorija	7.338,99
1447	Oprema za kopiranje i umnozavanje materijala	397,80
1448	Druga operma	19.991,59
UKUPNO		1.348.786,47

Obračun amortizacije vrši se mjesečno za sva sredstva, po propisanim stopama. Amortizacija se obračunava, kada se nabavna vrijednost umanjenu za rezidualnu vrijednost, linearnom metodom.

Popis imovine i obaveza

Za sprovođenje popisa imovina i obaveza u CBCG obrazovane su popisne komisije, shodno članu 6 Pravilnika o popisu, i to:

- Centralna popisna komisija, imenovana Rješenjem¹⁸ guvernera;
- Komisija za popis osnovnih sredstava u objektima CBCG, imenovana Rješenjem¹⁹ guvernera;
- Komisija za popis gotovog novca, gotovinskih ekvivalenata i hartija od vrijednosti CBCG u trezorima u Podgorici, po Rješenju ²⁰;
- Komisija za potraživanja i obaveza CBCG, po Rješenju²¹;
- Komisija za popis osnovnih sredstava, nematerijalne imovine, sitnog inventara i zaliha, auto guma, zaštitne odjeće i obuće i bibliotečkog fonda u objektima CBCG, imenovana Rješenjem²².

Na predlog Komisije za popis osnovnih sredstava, nematerijalne imovine, sitnog inventara i zaliha, auto guma, zaštitne odjeće i obuće i bibliotečkog fonda, izvršen je otpis:

- osnovnih sredstva u iznosu od:	6.360,46 €,
- sitanog inventara	9.492,34 €,
- auto guma u upotrebi	9.000,80 €,
- zaštitne odjeće	2.433,90 €,
- druge opreme	547,90 €,
- ustuplj. umjet portreti	7.255,53 €,
- poklonjena dva vozila	<u>13.000,00 €,</u>
Ukupno otpisana vrijednost iznosi	48.090,93 €.

Centralna popisna komisija sastavlja Izveštaj o izvršenom popisu sa predlogom odluke o usvajanju i usklađivanju stvarnog stanja utvrđenog popisom i knjigovodstvenog stanja. Odlukom²³ guvernera usvojen je Izveštaj o izvršenom popisu imovine i obaveza CBCG sa stanjem na dan 31.12. 2013. godine. CBCG je dostavila²⁴ podatke o vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme – knjigu osnovnih sredstava 31. 12. 2013. godine, u elektronskoj formi, Upravi za imovinu, shodno članu 50 Zakona o državnoj imovini.

13.1.9. Zalihe

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Zalihe materijala i sitnog inventara	20	30
Zalihe mjeničnih blanketa	21	-
Zalihe neposredno unovčenog srebra	14	22
Jubilarni zlatnici i srebrnjaci	7	7
Crnogorski kovani novac	<u>538</u>	<u>546</u>
	600	605

CBCG je u posjedu srebrne poluge, br.11/14 – 30213 od 30.213 grama, koja je zapremljena u Trezoru. Njena vrijednost se procjenjuje na

¹⁸ Rješenje, br.0102 – 6061/1 od 18. 12. 2013. godine.

¹⁹ Rješenje, br.0102 – 6061/4 od 18. 12. 2013. godine

²⁰ Rješenje, br.0102 – 6061/3 od 18. 12. 2013. godine

²¹ Rješenje, br.0102 – 6061/2 od 18. 12. 2013. godine.

²² Rješenje, br.0102 – 6061/5 od 18. 12. 2013. godine.

²³ Odluka, br. 0102 – 6061/13 od 05. 02. 2014. godine.

²⁴ Dostavljanje podataka, br: 10 – 2800/1 od 19. 05. 2014. godine.

kraju svakog mjeseca. Prilikom vrednovanja poluge koristi se podatak sa londonske berze.

13.1.10. Ostala sredstva

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Bibliotečki fond	224	219
Osnivačka ulaganja	89	114
	313	333

Osnivačka ulaganja predstavljaju ulaganja u kapital Centralne depozitarne agencije ad Podgorica.

13.2. OBAVEZE

13.2.1. Računi banaka i drugih finansijskih institucija i Računi Vlade i drugih državnih organizacija

Računi banaka i drugih finansijskih institucija

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Depoziti po viđenju	172,352	110,344
Obavezna rezerva u zemlji	72,031	94,306
Obavezna rezerva u inostranstvu	77,886	34,444
Oročeni depoziti	34,874	27,851
	357,143	266,945

Obavezna rezerva na računu u zemlji i inostranstvu na kraju 2013. godine iznosi 149.916.851,95€. ²⁵ Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti po viđenju i oročeni depoziti. Stopa za obračun obavezne rezerve je 9,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana i 8,5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine. Banke mogu obaveznu rezervu držati na računu obavezne rezerve u Crnoj Gori i/ili na računima CBCG u inostranstvu. Banka može do 30% obavezne rezerve držati u obliku državnih zapisa Crne Gore ročnosti do 182 dana i do 13% u obliku državnih zapisa Crne Gore ročnosti do 91 dan. Banka koja ne izdvoji obaveznu rezervu u propisanom iznosu i rokovima, dužna je da plati kamatu CBCG po godišnjoj kamatnoj stopi od 12%, na iznos razlike između propisane i izdvojene obavezne rezerve. Banka može koristiti do 50% obavezne rezerve za održavanje dnevne likvidnosti: ukoliko sredstva vrati istog dana ne plaća kamatu, a ukoliko ih ne vrati istog dana plaća kamatu po godišnjoj kamatnoj stopi od 12%. Iznos obavezne rezerve i uslovi korišćenja obavezne rezerve za likvidnost su propisani u Odluci o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore²⁶.

²⁵ Izdvojena obavezna rezerva u obliku državnih zapisa na kraju 2013. godine iznosi 46.981.200,00€

²⁶ "Sl. list Crne Gore" br. 35/11, 22/12, 61/12 i 57/13.

Računi Vlade i drugih državnih organizacija

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Računi Vlade	4,964	16,649
Računi ostalih državnih organizacija	<u>76</u>	<u>146</u>
	5,040	16,795

Od ukupnih depozita na računima Vlade, iznos od 1.564.187,32€ predstavlja stanje na glavnom računu državnog trezora, iznos od 1.434.962,33€ stanje na računu Egalizacionog fonda, dok je iznos od 1.507.601,86€ stanje na računu za držanje privremeno oduzetih novčanih sredstava.

CBCG je, dana 31.12.2013. godine izvršila usaglašavanje stanja potraživanja, depozita i obaveza sa Ministarstvom finansija, poslovnim bankama i finansijskim organizacijama.

13.2.2. Obaveze prema MMF

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	60,174	62,643

Iznosi depozita za izmirenje obaveza prema MMF na kraju 2013. godine iznosili su 60.174.522,74€, a evidentirani su na sledećim kontima i iznosima:

Depoziti po vidjenju - račun No 1	77.779,89 €
Depozit - račun No 2	1.117,32 €
Nota - račun No 3	23.273.058,10 €
Depoziti za izmirenje obaveza prema MMF-u	7.788.871,52 €
Depozit - alokacija SDR	29.033.695,91 €

Učlanjenje Crne Gore u MMF izvršeno je 2007. godine uplatom članske kvote, na otvorenim računima kod MMF:

- Račun No 1 – koji se koristi za operacije i transakcije između Fonda i Crne Gore,
- Račun No 2 – koji se koristi za eventualne troškove koje CBCG može imati kada djeluje u ime Fonda kao i za uplate koje Fond odobri,
- Securities account – račun hartija od vijednosti (nota).

Izvršenje obaveze za ispunjenje članske kvote MMF-a obavljeno je u dvije etape, prvo je izvršena uplata u gotovini - sredstava koja je uplatilo Ministarstvo finansija shodno Dopisu²⁷, na obračunski račun CBCG, u iznosu od 7.445.512,39 € (uz nadoknadu koju banka naplaćuje za ovu vrstu

²⁷ Dopis CBCG BR.0103 – 2112/2 od 11. 04. 2007. godine.

transakcija u skladu sa Odlukom o tarifi), i druga etapa preostali iznos od 20.900.000 SDR, koji je raspoređen po računima:

- Račun No 1 u iznosu od 68.750 SDR,
- Račun No 2 u iznosu od 1.000 SDR,
- Račun note u iznosu od 20.830.250 SDR.

Za sredstva koja se nalaze na računima, vrši se usklađivanje iznosa tih sredstava, u zavisnosti od odnosa kursa SDR/eura. Usklađivanjem dolazi do povećanja ili smanjenja eurske vrijednosti sredstava na računima, zavisno od odnosa kursa SDR/EUR.

Na kontu Depoziti za izmirenje obaveze prema MMF-u evidentiraju se sredstva koja se odnose na gotovinsku uplatu članske kvote zajedno sa promjenama, odnosno povećanjima ili smanjenjima koja nastaju pri promjeni odnosa SDR i eura. Na ovom kontu evidentiraju se i uplate kamata i naknada kao i isplate troškova .

Na kontu Depoziti - alokacija SDR vode se sredstva dobijena prilikom raspodjele sredstava, od strane MMF-a, kao i promjene, odnosno povećanje ili smanjenje eurske vrijednosti SDR, koja nastaje pri promjeni valutnog odnosa SDR i eura.

13.2.3. Ostale obaveze

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Obaveze za kamatu na obaveznu rezervu banaka	7	25
Primljeni avansi	307	306
Rezervisanja za sudske sporove	504	389
Pasivna vremenska razgraničenja	80	124
Ostale obaveze	<u>105</u>	<u>158</u>
	1,003	1,002

Obaveze za primljene avanse u iznosu 306.944,46€ predstavljaju obaveze po osnovu primljenih avansa od strane Ministarstva finansija.

Od ukupnog iznosa rezervisanja za sudske sporove, 130 hiljada se odnosi na stambene sporove, dok se na imovinsko –pravne sporove odnosi oko 374 hiljada.

13.3. KAPITAL

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Osnovni kapital	40,000	39,648
Opšte rezerve	634	500
Revalorazicione rezerve	17,219	18,746
Specijalne rezerve	263	263
Neraspoređeni dobitak	207	212
Neto dobitak tekuće godine	<u>485</u>	<u>761</u>
	58,808	60,130

Kapital CBCG se sastoji od osnovnog kapitala i rezervi. Visina osnovnog kapitala u iznosu od od 50.000.000,00 €, utvrđena je Zakonom o CBCG radi stvaranja odgovarajućih materijalnih pretpostavki za ostvarivanje utvrđenih funkcija CBCG. Osnovni kapital Centralne banke je u državnoj svojini. Osnovni kapital CBCG se ne može prenositi, zalagati niti na bilo koji način opteretiti. Osnovni kapital CBCG može se povećati u visini koju utvrdi Savjet CBCG. Povećanje osnovnog kapitala CBCG vrši se iz sredstava opštih rezervi. Ukoliko sredstava opštih rezervi nijesu dovoljna za obezbjeđivanje utvrđenog iznosa povećanja osnovnog kapitala, nedostajuća sredstva mogu se obezbjeđivati iz budžeta Crne Gore.

U narednoj tabeli dato je kretanje osnovnog kapitala CBCG za period 2010-2013. godina:

Osnovni kapital u 000 €				
Godina	2010	2011	2012	2013
Iznos	33.842	35.003	39.648	40.000

U 2010. godini, kada je donešen novi Zakon o CBCG, kapital CBCG je iznosio 33.842.000,00 €. Povećanje osnovnog kapitala CBCG je trebalo da se vrši iz sredstava opštih rezervi. Pošto sredstva iz opštih rezervi nijesu bila dovoljna za obezbjeđivanje nedostajućeg iznosa osnovnog kapitala, sredstva je trebalo obezbjeđivati iz budžeta Crne Gore, što nije urađeno. U aprilu 2011. godine skopljen je i potpisan Protokol²⁸ sa Ministarstvom finansija, kojim je dogovoreno da se dio dobiti CBCG koji bi, u skladu sa odredbama člana 69 Zakona o CBCG, činio prihod budžeta Crne Gore, preusmjerava u osnovni kapital CBCG, do dostizanja minimuma propisanog zakonom. U godišnjem izvještaju o radu CBCG za 2011. godinu navedeno je da osnovni kapital nakon evidentiranja Odluke o raspodjeli dobiti za 2010. godinu u knjigama CBCG i primjene odredbi Protokola o načinu obezbjeđivanja nedostajućeg iznosa sredstava osnovnog kapitala CBCG, iznosi 35.003.000,00€. Nedostajući iznos sredstava osnovnog kapitala je 14.997.000,00€. U 2012. godini osnovni kapital je za 13,27% veći u odnosu na 2011. godinu i iznosi 39.648.000,00€.

Odlukom Savjeta CBCG o raspodjeli dobiti CBCG za 2011. godinu, a saglasno sa potpisanim Protokolom sa Ministarstvom finansija, dio dobiti za raspodjelu koji je predstavljao prihod Budžeta Crne Gore (2,36 mil eura) preusmjeren je u osnovni kapital. U kapital je preusmjeren i dio sredstava iz opšte rezerve (2,28 mil eura).

CBCG je 22.01.2013. godine potpisala sa Ministarstvom finansija Protokol o privremenoj obustavi Protokola o načinu obezbjeđivanja nedostajućih iznosa sredstava osnovnog kapitala CBCG pa je, u skladu sa istim, odlučeno da se odgovarajući dio dobiti CBCG za 2012. i 2013. godinu

²⁸ Protokol o načinu obezbjeđivanja nedostajućeg iznosa sredstava osnovnog kapitala CBCG, broj 06-1217/1 od 08.04.2011. godine.

ne preusmjerava u osnovni kapital CBCG, već da se uplaćuje u budžet Crne Gore, a sve u funkciji stabilizacije javnih finansija, konstatovano je u napomenama uz finansijske iskaze za 2012. godinu.

Savjet CBCG je donio Odluku²⁹ o raspodjeli dobiti CBCG za 2012. godinu, kojom je neto dobit CBCG za 2012. godinu, utvrđena u iznosu od 761.280,08€, a dobit za raspodjelu za 2012. godinu u iznosu od 971.500,48 €. Odlukom je određeno da se dobit za raspodjelu u visini od 485.750,24€, što predstavlja 50% dobiti, rasporedi u opšte rezerve CBCG, a iznos od preostalih 485.750,24 € predstavlja prihod budžeta Crne Gore. Odlukom Savjeta CBCG, je predviđeno povećanje osnovnog kapitala CBCG iz opštih rezervi za 351.554,64 €.

- Osnovni kapital CBCG na dan 31.12.2013. god. iznosio je 40.000.000,00€, što nije u skladu sa članom 12 zakona o CBCG, kojim je propisano da osnovni kapital CBCG iznosi 50.000.000,00€. Nedostajući iznos osnovnog kapitala na dan 31.12.2013.godine je 10.000.000,00€ pa je potrebno, shodno članu 12 i članu 90 stav 2 Zakona o CBCG, nedostajući iznos kapitala obezbijediti iz Budžeta Crne Gore.

Opšte rezerve na dan 31.12.2013. godine iznose 634.195,60 € dok je stanje specijalnih rezervi 263.605,86 €.

Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu na dan 31.12.2013. godine iznose 19.481.821,63 €, revalorizacione rezerve za HOV imaju negativnu vrijednost u iznosu od (2.263.426,50€) tako da revalorizacione rezerve iskazane na dan 31.12.2013. godine iznose 17.218.395,13€. Revalorizaciona rezerva za osnovna sredstva koja se koriste iznosi 19.424.415,08€. U toku 2013. godine izvršeno je ukidanje revalorizacionih rezervi za osnovna sredstva u iznosu od 204.714,51€.

Neraspoređeni dobitak tekuće godine iznosi 207.445,64€ i predstavlja realizovane revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja, opremu i bibliotečki fond.

Neto dobit iznosi 484.622,33€ i utvrđena je kao razlika između prihoda i rashoda, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Ukupni kapital CBCG na dan 31.12.2013. godine, iznosi 58.808,264,56€ što je za 1.322.032,91€ manje u odnosu na stanje ukupnog kapitala na 31.12.2012. godine koje je iznosilo 60.130.297,47€. Smanjenje ukupnog kapitala u najvećoj mjeri je prouzrokovano promjenom fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju u iznosu od (1.320.905,00€).

Ukupni kapital u 000 €				
Godina	2010	2011	2012	2013
Iznos	47.230	60.683	60.130	58.808

²⁹ br. 0101-4014/44- 4 – 2013 od 05.04.2013. godine.

14. BILANS USPJEHA

14.1. Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi od kamata

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Oročeni depoziti kod stranih banaka	89	376
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	2,635	2,284
Finansijska sredstva do dospjeća	<u>116</u>	<u>46</u>
	2,840	2,706

Na računu Prihodi od kamata evidentirani su prihodi od kamata na depozite, prihodi od kamata na HOV namijenjenih prodaji i prihod od kamata na HOV do roka dospjeća. Najveći dio prihoda od kamata predstavljaju obračunati prihodi po kuponima – prikupljena kamata na HOV namijenjenih prodaji.

Prihodi se obračunavaju mjesečno na HOV namijenjene prodaji, koje se nalaze u portfoliju CBCG.

Rashodi kamata

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Obavezna rezerva poslovnih banaka	3	326
Depoziti javnog sektora	27	31
Druge finansijske institucije	<u>1</u>	<u>39</u>
	31	396

Najveći dio rashoda kamata (21.798,94€) predstavljaju obračunate kamate na deponovana sredstva Fonda za zaštitu depozita kod CBCG, tj pripis ostvarene kamate na dospelje oročene depozite Fonda. Fond je ovlastio CBCG da upravlja raspoloživim sredstvima Fonda, shodno Ugovoru³⁰ o upravljanju sredstvima Fonda za zaštitu depozita.

14.2. Prihodi i rashodi od naknada

Prihodi od naknada

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Učešće u RTGS-u	265	244
Obračun naloga u RTGS-u	1,308	1,184
Obračun naloga u DNS-u	451	419
Obračun naloga državnog trezora	1,771	1,604
Obračun naloga za uplate javnih prihoda	284	275
Gotovinske uplate i isplate preko računa klijenta	268	251
Izdavanje i izvršavanje naloga za prinudnu naplatu	441	398

³⁰ Ugovor , br. 0104 – 2451/1 od 04. 05. 2012. godine.

Registrowanje državnih zapisa	626	487
Servisiranje ino duga	343	240
Kontrola poslovanja banaka i MFI	1,098	1,060
Usluge kreditnog biroa	411	432
Transferi preko računa CBCG u inostranstvu	6	60
Ostale naknade	64	13
	7,336	6,667

Banka na osnovu dnevnih izvještaja, koji se softverski obrađuju, ispostavlja fakture korisnicima usluga nedjeljno, mjesečno i kvartalno. Naknade se obračunavaju u skladu sa Odlukom o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja CBCG.

Prihodi od naknada za transfer sredstava na teret Glavnog računa trezora iznose 1.770.796,46€ i obračunati su po tarifi T.S.4.6. , u skladu sa Odlukom o utvrđivanju tarife po kojoj se obračunavaju naknade za vršenje usluga koje obavlja CBCG.

Prihodi od naknada za poslove fiskalnog agenta iznose 969.060,20€, od čega se 626.039,04€ odnosi na naknade za registrowanje državnih zapisa, 343.021,16€ predstavljaju naknade za servisiranje ino duga.

Rashodi naknada

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Unošenje i iznošenje efektivne	139	102
Registrowanje državnih zapisa	70	50
Platni promet	12	9
Troškovi naknada	6	18
	227	179

Najveći dio rashoda od naknada su naknade bankama za unošenje i iznošenje efektivne, u iznosu 139.410,53€. Rashodi za registrowanje državnih zapisa u iznosu 70.390,33€ su naknade za poslove uspostavljanja i vođenja registra državnih zapisa u skladu Ugovorom³¹ o registrowanju vlasnika državnih zapisa, zaključenim sa Centralnom depozitarnom agencijom (CDA).

14.3. Ostale pozicije Bilansa uspjeha

Ostali prihodi

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Operativni lizing poslovnog prostora	182	188
Prodaja mjeničnih blanketa	315	338
Prodaja plemenitih metala	11	23
Naplaćena otpisana potraživanja	22	85
Ukidanje rezervisanja za sudske sporove	247	159
Ostali prihodi	109	8
	886	801

³¹ Ugovor br.09 – 3621/1 od 10. 12. 2004. i Aneksom ugovora o registrowanju vlasnika državnih zapisa, br. 0102 – 3980/1 od 12. 09. 2011. godine.

CBCG je po osnovu davanja u zakup poslovnog prostora ostvarila prihode u iznosu od 182.267,88€.

Pregled mjesečnih zakupnina i kvadrature zakupljenog prostora

- 108,00 € (72m²)poslovni prostor na Žabljaku – Pljevaljska Banka – Invest banka Montenegro;
- 249,82 € (22,10m²) prostor u Podgorici - Telekom CG;
- 985,64 € (246,41m²) prostor u Podgorici – CDA;
- 366,00 € (104,57m²) prostor u Danilovgrad – CKB;
- 564,39 € (188,13m²) prostor u Kolašinu – CKB;
- 270,00 € (90m²) prostor u Beranama – CKB;
- 1.117,44 € (155,20m²) prostor u Ulcinju – Prva banka CG;
- 1.442,00 € (655,50m²) prostor u Nikšiću - Prva banka CG;
- 2.291,88 € (190,99m²) prostor u Kotoru - Prva banka CG
- 1.841,70 € (175,40m²) prostor u Podgorici – Atlas banka;
- 2.220,00 € (185,00m²) prostor u Kotoru - Atlas banka;
- 2.329,14 € (211,74m²) prostor u Herceg Novom - Atlas banka;
- 64,50 € (129m²) prostor u Mojkovcu - Atlas banka;
- 1.318,05 € (261m²) prostor u Bijelom Polju - Atlas banka;
- 127,86 € (213,11 €) prostor u Plavu - Atlas banka;
- 728,70 € (63,06m²) prostor u Podgorici – Udruženje banaka i finansijskih institucija CG;
- 1.400,00 € (232,05m²) prostor u Baru – notar .

Kursne razlike, neto

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	u 000 €	
Pozitivne kursne razlike:		
- Računi CBCG u inostranstvu	303	385
- Gotovina u trezoru	7	15
- Računi MMF-a u zemlji	<u>6</u>	<u>7</u>
	316	407
Negativne kursne razlike:		
- Računi CBCG u inostranstvu	(328)	(397)
- Gotovina u trezoru	(16)	(14)
- Računi MMF-a u zemlji	<u>(3)</u>	<u>(6)</u>
	(347)	(417)
Neto	(31)	(10)

Kursne razlike se obračunavaju na sredstva koja su deponovana u dolarima i na sredstva kod MMF na dan promjene kursa €/ \$ i €/SDR.

Gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju, neto

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Dobici po osnovu HOV raspoloživih za prodaju	3	92
Gubici po osnovu HOV raspoloživih za prodaju	(1,225)	(422)
Neto	(1,222)	(330)

Gubici po osnovu HOV raspoloživih za prodaju predstavljaju ostvarene gubitke po osnovu prodaje i dospjeća HOV namijenjenih prodaji, zbog pada vrijednosti na tržištu, dospelih i prodatih HOV namijenjenih prodaji.

Troškovi zaposlenih

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Troškovi bruto zarada	3,903	3,676
Troškovi doprinosa na teret poslodavca i zaposlenog	1,724	1,720
Ostala primanja zaposlenih	519	586
	6,146	5,982

Izdaci za bruto zarade i doprinose u CBCG su ostvareni u iznosu od 5.436.458,25 €. Naknada za prevoz i zimnicu u iznosu od 190.907,81€ su evidentirani u okviru bruto zarada pa iste iznose 5.627.366,06€. Izdaci za zimnicu su iznosili 101.399,28 € i isplaćeni su shodno Odluci³² guvernera, u pojedinačnom neto iznosu od 300,00€. Isplata naknada za prevoz je vršena po Odluci³³ guvernera u visini cijene mjesečne karte u javnom gradskom prevozu, u bruto iznosu od 0,80€ u jednom pravcu, odnosno 89.508,53€ u ukupnom iznosu.

Isplaćene su otpremnine u iznosu 44.384,50€, u skladu sa članom 34, član 46, 47 stav 2 i član 48 Kolektivnog ugovora CBCG i Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica, tačka 7.

Solidarne pomoći isplaćene u iznosu od 39.851,84€. Isplate izvršene u skladu sa članom 35 Kolektivnog ugovora CBCG i Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica, tačka 6.

- Uvidom u personalne dosijee zaposlenih obuhvaćenih uzorkom, utvrđeno je da dva lica ne ispunjavaju uslove predviđene Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta u CBCG, a njihovi koeficijenti za obračun zarada iz Aneksa ugovora o radu, nijesu u skladu sa Kolektivnim ugovorom CBCG. Za jedno radno mjesto je predviđena VSS (političke nauke, pravni, filozofski, filološki, ekonomski), a zaposleno je lice sa SSS (gimnazija), dok je za drugo radno mjesto, Pravilnikom o sistematizaciji predviđena VSS (političke nauke, pravni, filozofski, ekonomski), a lice koje obavlja poslove ima SSS (medicinska). Koeficijent za obračun zarada iz Aneksa ugovora o radu, za navedena lica, iznosi 10,50, što nije u skladu sa članom 22 Kolektivnog ugovora CBCG, gdje je precizirano da stručnost koja se

³² br.12 – 4937/1 od 28.10.2013. god.

³³ br. 0102 – 1633/1 od 02.04.2012. god.

stiče srednjim obrazovanjem pripada grupi poslova sa rasponom koeficijenata od 5,00 – 7,50.

- CBCG nije zapošljavala lica sa invaliditetom, u smislu člana 21 Zakona³⁴ o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom i nije uplaćivala poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Zakon obavezuje, da za svako lice koje poslodavac nije zaposlio, prilikom mjesečne isplate zarada i naknada zarada zaposlenih, uplati poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom. Zakon obavezuje poslodavca, koji ima više od 50 zaposlenih da zaposli najmanje 5% lica sa invaliditetom u odnosu na ukupan broj zaposlenih ili shodno članu 22 Zakona, uplati poseban doprinos, koji iznosi 20% od prosječne mjesečne zarade u Crnoj Gori ostvarene u godini koja prethodi plaćanju doprinosa, za svako lice koje nije zaposlio. CBCG ima 334 (trista trideset četiri) zaposlena lica, pa je bila u obavezi da za 17 lica plati poseban doprinos, u iznosu od 29.678,74€ ili 2.473,22€ mjesečno.

Opšti troškovi poslovanja

	u 000 €	
	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Troškovi materijala	96	103
Troškovi goriva i energije	157	171
Troškovi reklame i propagande	19	16
Troškovi naknada po ugovorima o djelu	11	46
Troškovi primanja članova Savjeta Guvernera i Odbora za reviziju	78	86
Druge naknade fizičkim licima	55	59
Troškovi stručnih usluga	22	24
Troškovi održavanja imovine	369	367
Troškovi osiguranja imovine	12	20
Troškovi telekomunikacija i PTT troškovi	270	274
Troškovi poreza	13	17
Troškovi amortizacije	694	669
Troškovi humanitarnih aktivnosti	278	139
Troškovi reprezentacije	43	43
Troškovi seminara	116	111
Rezervisanja po osnovu sudskih sporova	361	65
Ostali troškovi poslovanja	326	306
	2,920	2,516

³⁴ Sl. list Crne Gore“, br.49/8, 73/10, 39/11.

Troškovi materijala u iznosu od 95.704,27€ odnose se na:

Troškovi kancelarijskog materijala -----	19.427,01€
Troškovi ostalog materijala -----	23.643,57€
Troškovi plativih i intrenih obrazaca -----	162,88€
Troškovi rezervnih djelova -----	46.258,73€
Troškovi inventara, auto guma i zastitne -----	6.212,08€

Troškovi goriva i energije u ukupnom iznosu od 156.995,01€ se odnose na troškove elektricne energije (113.622,94€), troškove lož ulja (21.537,92€), troškove goriva za automobile (21.137,14€) i troškove punjenja za agregat (697,01€).

Troškovi održavanja imovine u ukupnom iznosu od 369.863,58€ odnose se na troškove održavanja imovine, troškove usluga održavanja voznog parka, troškove održavanja hardvera, troškove održavanja nematerijalne imovine, troškove usluga održavanja PTT opreme i održavanje protivpožarnih i protiprovalnih sistema. Najveći dio troškova održavanja imovine u iznosu od 268.679,05€ ili 72,64%, predstavljaju troškovi održavanja nematerijalne imovine (troškovi usluga za održavanje softvera, tehnička podrška licenci itd.).

Troškovi telekomunikacija i PTT troškovi u ukupnom iznosu od 269.684,23€ odnose se na PTT troškove i troškove komunikacionih servisa. PTT troškovi iznose 92.912,79€ i najvećim dijelom predstavljaju troškove telefonije (mobilna - 54.851,93€ i fiksna - 31.166,17€). Troškovi telekomunikacija u iznosu od 176.771,44€ su troškovi troškovi automatskog prenosa podataka, interneta, SWIFT-a, REUTERS-a, BLOOMBERG-I BANKERSALMANAC.

Troškovi pomoći sindikalnoj organizaciji evidentirani su na računu 8510 – Troškovi humanitarne aktivnosti u iznosu 214.050,00€. Uzorkom obuhvaćen iznos od 81.300,00 € ili 37,98%. Izdaci su odobreni Odlukama guvernera za dotiranje aktivnosti sindikalne organizacije na ime finansijske pomoći zaposlenima po zahtjevima Nezavisnog sindikata CBCG. U zahtjevima sindikata su navedeni razlozi i traženi iznosi za zaposlene – pojedinačno.

- Izdaci koji su na ime finansijske pomoći zaposlenima, u iznosu od 62.300,00€, uplaćeni na račun sindikalne organizacije predstavljaju primanja zaposlenih.

Od ukupnog iznosa ostalih troškova poslovanja 107.307,39€ se odnosi na otpisana nenaplaćena potraživanja. Potraživanja su otpisana na osnovu Odluke³⁵ o otpisu³⁶ obračunatih a nenaplaćenih potraživanja iz poslova prinudne naplate u iznosu od 63.447,46€. Odlukom³⁷ o usvajanju Izveštaja o izvršenom godišnjem popisu imovine i obaveza CBCG sa stanjem na dan 31.12.2013. godine, izvršen je otpis potraživanja na teret rashoda poslovanja u iznosu od 43.859,93€. Troškovi ostalih troškova predstavljaju troškove komunalnih usluga, vode, zakupa parkinga, taksi, poreza, doprinosa, članarina, literature, naknada po ugovorima o poslovnoj saradnji, naknadno utvrđenih rashoda itd.

15. REZULTAT PERIODA

Neto dobit ili gubitak CBCG utvrđuje se za svaku finansijsku godinu u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Dobit za raspodjelu određuje se na sljedeći način:

- oduzimanjem od neto dobiti ukupnog iznosa nerealizovnih revalorizacionih dobitaka i raspoređivanjem ekvivalentnog iznosa na račune nerealizovanih revalorizacionih rezervi i
- oduzimanjem sa računa nerealizovanih revalorizacionih rezervi i dodavanjem na dobit za raspodjelu iznosa svakog nerealizovanog dobitka koji je bio oduzet od neto dobiti iz jedne ili više prethodnih godina i koji je bio realizovan tokom tekuće godine.

Nerealizovani revalorizacioni gubici biće prenešeni na račun nerealizovanih revalorizacionih rezervi dok se njihov saldo ne izjednači sa nulom, nakon čega će ovi gubici biti pokriveni iz dobiti tekuće godine, a nakon toga na način utvrđen članom 70 Zakona.

Dobit utvrđena u skladu sa članom 68 stav 2 Zakona raspoređuje se u opšte rezerve u visini od 50% ostvarene dobiti, dok nivo opštih rezervi ne dostigne 10% ukupnih finansijskih obaveza Centralne banke. Dio dobiti se može rasporediti u specijalne rezerve u visini koju utvrdi Savjet, u skladu sa ovim Zakonom, pri čemu visina dobiti može iznositi najviše 10% utvrđene dobiti (u skladu sa članom 68). Preostali iznos dobiti čini prihod budžeta Crne Gore. Raspodjela dobiti ne može se vršiti iz neraspoređene ili tekuće dobiti, osim ako se ta raspodjela vrši u skladu sa članom 68 Zakona.

U narednoj tabeli i grafikonu dato je kretanje neto dobitka za period 2009-2013.godina:

	Neto dobit u 000 €				
Godina	2009	2010	2011	2012	2013
Iznos	540	1.036	4.816	761	485

³⁵ Odluka, br. 0102 – 5267/1 od 11. 11. 2013. godine.

³⁶ Otpis predložen od strane Radne grupe formirane Rješenjem br. 447/1 od 03. 10. 2013. godine

³⁷ Odluka, br. 0102 – 6061/13 od 05. 02. 2014. godine.

- Smanjenje dobiti je u najvećoj mjeri posljedica gubitka po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju koji je u 2013. godini ostvaren u iznosu od 1.222.111,00€.

Subjekt revizije navodi u svom izjašnjenju da je gubitak po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju odnosno smanjenje dobiti "uzrokovano nepovoljnim kretanjima na međunarodnom finansijskom tržištu tokom 2012. odnosno 2013. godine, kao i da je u 2013. godini ostvaren prihod po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju u iznosu od 1.413.464,38€ (kao razlika između prihoda od kupona 2.635.575,38€ i neto gubitaka po osnovu prodaje hartija od vrijednosti 1.222.111,00€)."

Neto dobit CBCG za 2013. godinu u iznosu od 484.622,33 €, utvrđena kao razlika između prihoda i rashoda, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Shodno članu 68 Zakona o CBCG, dobit za raspodjelu je određena tako što su od neto dobiti oduzeti nerealizovani revalorizacioni dobiti, a dodati nerealizovani revalorizacioni dobiti koji su bili oduzeti od neto dobiti prethodnih godina a koji su realizovani u tekućoj godini.

Dobit za raspodjelu u iznosu od 688.742,14€ utvrđena je na način što se iskazana dobit (484.622,33€) umanjila za iznos kursnih razlika na sredstva MMF (3.325,83€) i uvećala za neraspoređenu dobit uvećanu za nerealizovane revalorizacione dobitke (207.445,64) koji su bili oduzeti od neto dobiti prethodnih godina a koji su realizovani u tekućoj godini kao rezultat prenijetih rezervi dok se sredstva koriste. Iznos prenjete rezerve predstavlja razliku između amortizacije zasnovane na revalorizovanoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava i amortizacije zasnovane na nabavnoj vrijednosti sredstava.

Raspodjela dobiti izvršena je po Odluci³⁸ o raspodjeli dobiti CBCG za 2013. godinu.

Dobit je raspoređena:

- u opšte rezerve - 50% u visini od 344.371,07 €;
- kao prihod budžeta Crne Gore – 50% u visini 344.371,07 €.

Protokolom³⁹ o privremenoj obustavi primjene Protokola o načinu obezbjeđivanja nedostajućeg iznosa sredstava osnovnog kapitala CBCG, obustavljeno je, da se dio dobiti CBCG za 2012. i 2013. godinu preusmjerava u osnovni kapital već se preusmjerava u budžet Crne Gore u funkciji stabilizacije javnih finansija. Ovim Protokolom je suspendovan Protokol⁴⁰ o načinu obezbjeđivanja nedostajućeg iznosa sredstava osnovnog kapitala CBCG, u kom su se Ministarstvo finansija i guverner CBCG saglasili, da zbog visine nedostajućeg iznosa sredstava osnovnog kapitala, kojeg je trebalo obezbijediti iz budžeta Crne Gore, da se dio dobiti CBCG, koji shodno odredbama člana 69 Zakona o CBCG, godišnje činio prihod budžeta Crne Gore, preusmjerava u osnovni kapital CBCG.

---

³⁸ Odluka, br. 0101 – 4014/55 – 2 od 27. 03. 2014. godine.

³⁹ Protokol, br. 0104 – 277/2 od 22. 01. 2013. godine.

⁴⁰ Protokol, br. 0102 – 1649/1 od 08. 04. 2011. Godine.

16. JAVNE NABAVKE

- Centralna banka Crne Gore imenovala je Službenika za javne nabavke, rješenjem broj 12-4092/1 od 19.09.2011. godine. Službenik za javne nabavke je lice sa visokom stručnom spremom koje nema položen stručni ispit za rad na poslovima javnih nabavki što nije u skladu sa članu 58 Zakona o javnim nabavkama. Službenik za javne nabavke posjeduje Potvrdu o završenom programu stručnom osposobljavanju i usavršavanju u oblasti javnih nabavki (01-2353 od 28.05.2012. godine), ali ne posjeduje i Uvjerenje o položenom stručnom ispitu koje izdaje Uprava za javne nabavke.

Centralna banka Crne Gore donijela je Plan javnih nabavki 31. januara 2013. godine⁴¹. Vrijednost planiranih javnih nabavki za 2013. godinu iznosila je 2.237.330,00 € i to za:

1. Robe .....1.097.330,00 €;
2. Radove ..... 85.100,00 €;
3. Usluge..... 1.054.900,00 €.

Centralna banka Crne Gore izvršila je, u toku 2013.godine dvije izmjene Plana javnih nabavki i to:

1. Izmjena Plana broj 0104-432/1 od 10.05.2013. godine i
2. Izmjena Plana broj 0104-432/2 od 03.06.2013. godine.

Centralna banka je dostavila Izvještaj o sprovedenim postupcima javnih nabavki i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama za 2013. godinu, organu uprave nadležnom za poslove javnih nabavki u skladu sa članom 118 Zakona o javnim nabavkama⁴².

CBCG je u toku 2013. godine sprovela 42 javna poziva za postupak javnih nabavki (obrazac A), 6 postupaka javnih nabavki male vrijednosti (obrazac B) i 353 nabavke neposrednim sporazumom (obrazac C).

Obrazac	Broj postupaka	Procijenjena vrijednost	Ugovorena vrijednost
A	42	1.325.300,00	1.165.070,32
B	6	29.100,00	26.623,54
C	353		88.017,34
Ukupno			1.279.711,20

⁴¹ broj 0104-432/1

⁴² broj 0102-1193/1 od 28.02.2014. god.

Iznos javnih nabavki koje je Centralna banka realizovala putem neposrednog sporazuma (88.017,34€) predstavlja 6,99% u odnosu na izvršeni budžet javnih nabavki u prethodnoj godini (1.258.972,69€) što je u skladu sa članom 30⁴³ Zakona o javnim nabavkama.

Javni pozivi

- Uvidom u Zapisnik o javnom otvaranju ponuda broj 01/2013 (1401-663/10) od 11.03.2013. godine, utvrđeno je da ne postoji naziv, odnosno ime ponuđača koji nije prisustvovao javnom otvaranju ponuda što nije u skladu sa članom 98 stav 5 tačka 4 Zakona o javnim nabavkama.⁴⁴
- Uvidom u Zapisnik o pregledu, ocjeni i vrednovanju ponuda (otvoreni postupak JN broj 05/2013) konstatovano je da Zapisnik ne sadrži cijenu ponude za predmet javne nabavke što nije u skladu sa članom 103 stav 1 tačka 7 Zakona o javnim nabavkama.
- Uvidom u Zapisnik o pregledu, ocjeni i vrednovanju ponuda broj 09/2013 (1401 -1542/5) konstatovano je da Zapisnik ne sadrži cijenu ponude za predmet javne nabavke što nije u skladu sa članom 103 stav 5 tačka 7 Zakona o javnim nabavkama. Takođe, u tabeli koja je satavni dio zapisnika nije navedeno ime ponuđača kome je dodijeljen maksimalan broj bodova, kao ni u obrazloženju o izboru ponude.

Državna revizorska institucija preporučuje Centraloj banci Crne Gore da obezbijedi dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavkama.

---

⁴³ Ukupna godišnja vrijednost javnih nabavki primjenom neposrednog sporazuma ne može da prelazi 7% izvršenog budžeta za javne nabavke naručioca u predhodnoj godini, ukoliko budžet za javne nabavke iznosi preko 800.000,00€ ”.

⁴⁴ Dostavnicom broj 1401-633/10 od 14.03.2013. god. izvršena je dostava Zapisnika ponuđaču Grafo Crna Gora DOO koji nije prisustvovao Javnom otvaranju ponuda (u roku od 3 dana od dana završetka postupka javnog otvaranja ponuda shodno članu 98 stav 9 Zakona o javnim nabavkama).

DIO III

MIŠLJENJE I PREPORUKE

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i razmatranja navoda subjekta revizije sadržanih u izjašnjenju na preliminarni izvještaj DRI, a u skladu sa članom 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji i članom 50 Poslovnika Državne revizorske institucije, nadležni Kolegijum u sastavu dr Branislav Radulović (senator DRI – Rukovodilac Kolegijuma) i g. Dragiša Pešić (senator DRI – član Kolegijuma), na sjednici Kolegijuma održanoj 20.10.2014. godine usvojio je:

KONAČNI IZVJEŠTAJ

o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2013. god
Centralne banke Crne Gore

MIŠLJENJE

Finansijski izvještaji Centralne banke Crne Gore za 2013. godinu daju istinit i objektivan, po svim materijalno značajnim aspektima, prikaz finansijskog stanja na dan i za godinu koja se završava na dan 31.12.2013. godine i rezultate poslovanja za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, pa shodno tome nadležni Kolegijum DRI izražava **pozitivno** mišljenje na finansijski izvještaj Centralne banke Crne Gore za 2013. godinu.

PREPORUKE

1. Osnovni kapital CBCG na dan 31.12.2013. god. iznosio je 40.000.000,00€, što nije u skladu sa članom 12 zakona o CBCG, kojim je propisano da osnovni kapital CBCG iznosi 50.000.000,00€.
  - Nedostajući iznos osnovnog kapitala na dan 31.12.2013. godine je 10.000.000,00€ pa je potrebno da Vlada Crne Gore, shodno članu 12 i članu 90 stav 2 Zakona o CBCG, nedostajući iznos kapitala obezbijedi iz Budžeta Crne Gore.
2. Popis hartija od vrijednosti nije vršen u cjelosti u skladu sa članom 16 Pravilnika o popisu CBCG. U popisnu listu nijesu uneseni svi potrebni podaci i to: naziv izdavaoca hartije od vrijednosti, datum izdavanja, fer vrijednost hartije od vrijednosti namijenjene prodaji i rok dospelja.
  - Subjekat revizije treba da obezbijedi da se, prilikom vršenja popisa HOV, u popisne liste unose svi podaci u skladu sa članom 16 Pravilnika o popisu.

3. Subjekt revizije je u Bilansu stanja u okviru pozicije Potraživanja iskazao iznos od 123 hilj. € koji se odnosi na potraživanja po osnovu prava na neuknjižene stanove. U Izveštaju o popisu potraživanja i obaveza CBCG sa stanjem na 31.12.2013. godine koji je subjekat revizije dostavio Državnoj revizorskoj instituciji nijesu popisana potraživanja po osnovu prava na neuknjižene stanove.
  - Za potraživanja po osnovu prava na neuknjižene stanove, državnim revizorima je dostavljena na uvid dokumentacija na osnovu koje se nijesu mogli uvjeriti u evidentirani iznos potraživanja. Preporučuje se subjektu revizije da obezbijedi da potraživanja po osnovu prava na neuknjižene stanove budu popisana odnosno da ukoliko zadovoljavaju kriterijume za priznavanje iz MRS 16 – “Nekretnine, postrojenja i oprema” budu prikazani u okviru odgovarajuće pozicije, nakon sprovedene procjene vrijednosti istih.

4. U Izveštaju o popisu potraživanja i obaveza CBCG sa stanjem na 31.12.2013. godine koji je subjekat revizije dostavio Državnoj revizorskoj instituciji, za potraživanja po osnovu izdavanja i izvršavanja naloga za prinudnu naplatu (račun 12234 – 331.945,79€) i obračun kamate po izvršenim naslovima (račun 12235 – 93.610,58€), nijesu upisani sledeći podaci: naziv i mjesto dužnika, iznos potraživanja i rok dospjeća za naplatu, iako je to predviđeno članom 19 Pravilnika o popisu CBCG, pa državni revizor nije mogao utvrditi da li u objavljenom iznosu postoje potraživanja koja nijesu naplaćena u roku od 60 dana od dana dospjeća i koja treba, u skladu sa Računovodstvenim politikama CBCG, umanjiti na teret rezervisanja za moguće gubitke.
  - Subjekt revizije treba da obezbijedi da se prilikom popisa potraživanja unose svi potrebni podaci, predviđeni članom 19 Pravilnika o popisu CBCG, kao i da se sumnjiva, sporna ili potraživanja čiji je rok za naplatu istekao popišu na posebnoj popisnoj listi.

5. U pomoćnoj knjizi osnovnih sredstava koju je subjekat revizije dostavio Državnoj revizorskoj instituciji nema podataka o površini zemljišta i poslovnih zgrada kojima raspolaže CBCG.
  - Preporučuje se subjektu revizije da u pomoćnoj knjizi osnovnih sredstava evidentira podatke koji se odnose na površinu zemljišta i poslovnih zgrada kako bi se omogućilo usaglašavanje sa stvarnim stanjem, odnosno podacima Uprave za nekretnine.

6. CBCG nije, u skladu sa članom 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, prilikom mjesečne isplate zarada i naknada zarada zaposlenih, uplaćivala poseban doprinos za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom.
- CBCG treba da obezbijedi primjenu člana 22 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.
7. Izdaci, u iznosu 62.300,00€, koji su na ime finansijske pomoći zaposlenima uplaćeni na račun sindikalne organizacije, na osnovu zahtjeva sindikata u kojima se navode razlozi i traženi iznosi za zaposlene – pojedinačno, predstavljaju primanja zaposlenih.
- Preporučuje se Centralnoj banci da, prilikom isplate drugih primanja (predviđenih članom 35 Kolektivnog ugovora CBCG) vrši isplate na račune zaposlenih a ne na račun Sindikalne organizacije.

U skladu sa članom 15 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji Centralna banka Crne Gore je dužna da u roku od 6 (šest) mjeseci podnese Državnoj revizorskoj instituciji izvještaj o realizaciji preporuka iz ovog Izvještaja.

Rukovodilac Kolegijuma DRI
dr Branislav Radulović
Senator DRI

PRILOG

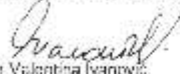
CENTRALNA BANKA CRNE GORE, PODGORICA

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2013. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomene	2013.	2012.
Prihodi od kamata	6a	2.840	2.706
Rashodi kamata	6b	(31)	(396)
Neto prihodi od kamata		2.809	2.310
Prihodi od naknada	7a	7.336	8.667
Rashodi naknada	7b	(227)	(179)
Neto prihodi od naknada		7.109	8.488
NETO PRIHODI OD KAMATA I NAKNADA		9.918	8.798
Ostali prihodi	8	886	901
Kursne razlike, neto	9	(31)	(10)
Gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju, neto	10	(1.222)	(330)
Troškovi zaposlenih	11	(6.148)	(5.962)
Ostali troškovi poslovanja	12	(2.620)	(2.616)
NETO DOBITAK		465	761
Ostali rashodi		(1.321)	(1.314)
UKUPNO OSTVARENI RASHOD		(856)	(553)

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza.

Polisano u ime Centralne banke Crne Gore, Podgorica, dana 10. maja 2014. godine.

dr Valerija Ivanović
Direktor Direkcije za finansije, računovodstvo i
kontroling

mr Miroslav Đukić
Guverner Centralne banke Crne Gore

CENTRALNA BANKA CRNE GORE, PODGORICA

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICII
 Na dan 31. decembra 2013. godine
 (U hiljadama EUR)

	Napomena	2013.	2012.
AKTIVA			
Gotovina i depoziti po viđenju	13	76,263 ✓	94,555
Oročeni plasmani kod stranih banaka	14	192,266 ✓	108,484
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	15	101,769	89,876
Finansijska sredstva koja se drže do dospelja		16,589 ✓	16,727
Sredstva kod Međunarodnog monetarnog fonda	16	60,095 ✓	62,560
Kredit i avansi	17	1,039 ✓	1,064
Potraživanja	18	2,331 ✓	2,082
Investicione nekretnine	19	2,958 ✓	2,049
Nematerijalna ulaganja	20	165	219
Nekretnine, postrojenja i oprema	21	26,051 ✓	27,191
Dugoročna potraživanja od zaposlenih	22	1,729	1,770
Zalihe	23	600	605
Ostala sredstva	24	313	333
Ukupno aktiva		482,168	407,515
PASIVA			
Računi banaka i drugih finansijskih institucija	25	357,143 ✓	266,946
Računi Vlade i drugih državnih organizacija	26	5,040 ✓	16,795
Obaveze prema Međunarodnom monetarnom fondu	27	60,174 ✓	62,643
Ostale obaveze	28	1,003	1,002
Ukupno obaveze		423,360	347,385
KAPITAL			
Osnovni kapital	29	40,000	39,648
Opšte rezerve		634	500
Specijalne rezerve		263	263
Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu		19,482	19,688
Revalorizacione rezerve za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju		(2,263)	(942)
Neraspoređena dobit		692	973
Ukupno kapital		58,808	60,130
Ukupno pasiva		482,168	407,515
VANBILANSNA EVIDENCIJA		52,631	64,184

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

CENTRALNA BANKA CRNE GORE, PODGORICA

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2013. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomena	2013.	2012.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
Primljene kamate		2,868	2,433
Primljene naknade		7,154	6,323
Ostali prilivi		534	689
Plaćene kamate		(50)	(408)
Plaćene naknade		(227)	(180)
Realizovana razlika u fer vrijednosti sredstava raspoloživih za prodaju		(1,222)	(330)
Plaćanja zaposlenima		(6,452)	(5,737)
Plaćanja dobavljačima		(2,047)	(2,192)
<i>Neto priliv gotovine prije promjena poslovne aktive i obaveza</i>		<u>558</u>	<u>598</u>
Promjena poslovne aktive i obaveza			
Smanjenje kredita i avansa		45	152
Povećanje finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		(12,045)	(12,961)
Smanjenje/(povećanje) finansijskih sredstava do dospjeća		137	(16,726)
Povećanje računa banaka i drugih finansijskih institucija (Smanjenje)/povećanje računa Vlade i drugih državnih organizacija		89,816	38,820
		<u>(12,565)</u>	<u>5,776</u>
<i>Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti</i>		<u>65,946</u>	<u>15,659</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
Nabavka osnovnih sredstava		(425)	(283)
<i>Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja</i>		<u>(425)</u>	<u>(283)</u>
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
<i>Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti finansiranja</i>		-	-
Efekat kursnih razlika		(31)	(10)
Neto povećanje u gotovini i gotovinskim ekvivalentima		65,490	15,366
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku godine		203,039	187,673
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine	31	268,529	203,039

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

Izveštaj o reviziji CBCG za 2013. godinu

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembar 2013. godine
(U hiljadama EUR)

	Osnovni kapital	Opšte rezerve	Specijalne rezerve	Revalorizacione rezerve za nekretnine, postrojenja i opremu	Revalorizacione rezerve za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	Neraspoređena dobit	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2012. godine	35.003	326	165	19.895	372	4.922	60.683
Prenos neraspoređene dobiti (Napomena 29)	4.645	174	98	(207)	-	(4.917)	-
Smanjenje revalorizacionih rezervi	-	-	-	-	-	207	-
Promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	-	-	(1.314)	-	(1.314)
Dobitak tekuće godine	-	-	-	19.688	(342)	761	761
Stanje na dan 31. decembra 2012. godine	39.648	500	263	19.688	(342)	973	60.130
Stanje na dan 01. januara 2013. godine	39.648	500	263	19.688	(342)	973	60.130
Prenos neraspoređene dobiti (Napomena 29)	352	134	-	(206)	-	(485)	-
Smanjenje revalorizacionih rezervi	-	-	-	-	-	206	-
Raspodjela dobiti u skladu sa Odlukom o raspodjeli dobiti za 2012. godinu i Protokolom o načinu izmirivanja međusobnih obaveza (Napomena 29)	-	-	-	-	-	(485)	(485)
Promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	-	-	(1.321)	485	(1.321)
Dobitak tekuće godine	-	-	-	19.482	(2.283)	692	58.898
Stanje na dan 31. decembar 2013. godine	40.000	534	263	19.482	(2.283)	692	58.898